

J&T 98

Ekonomika ztrácí,
ceny nemovitostí dál
rostou, co za tím je?

strana 5

Je čas přinést západní styl
investování také do Česka

strana 8

Investice, která baví i chutná

strana 10

Martin Kešner: Propad venture kapitálových investic se
zastavil, střední Evropa táhne

strana 2

Art Index 2021

Na první příčce J&T Banka Art Indexu se již potřetí umístila Eva Koťátková, pomyslným skokanem roku je Vendula Chalánková a nově se do první stovky dostalo 16 umělkyní a umělců. Tak by šlo shrnout hlavní letošní výsledky edice indexu nejvýraznějších současných umělců, který pro J&T Banku administruje ART+. Tedy až na jeden: Ze zveřejňovaného žebříčku zmizeli Jiří Kovanda, Jan Merta, Vladimír Kokolia a další.

strana 18

Martin Kešner: Propad investic se zastavil, střední Evropa táhne

Startupy jsou křehké společnosti a ekonomické propady je ohrožují více než stabilní firmy se zkušenostmi a silným kapitálovým zázemím. Startupy, do nichž se rozhodl zainvestovat fond J&T Ventures, však uplynulý rok zvládly se ctí a povedlo se jim získat nové investory i klienty zvučných jmen.

Jak se vede venture kapitálovému trhu ve světě sužovaném koronavirem?

Šok z pandemie a ochromení světových ekonomik, který se v první polovině roku 2020 výrazně projevil i na venture kapitálovém trhu, podle všeho velmi rychle odeznívá. Dle průzkumu Crunchbase se objem investic v Evropě loni nakonec meziročně snížil pouze o 4 procenta. O smazání většiny jarních ztrát se zasloužil především velmi silný čtvrtý kvartál, který ukazuje rostoucí důvěru v budoucnost. Převážil tak pohled na současnou krizi jako příležitost, kterou mohou dravé technologické firmy využít k rychlému růstu.

Jak se dařilo jednotlivým regionům?

Dobře si vedla střední a východní Evropa, nadále považovaná za atraktivní a dosud plně neobjevený region z pohledu západoevropských či amerických VC fondů. Dle reportu Vestbee tam v posledním čtvrtletí roku 2020 směřovaly na dvě stovky investic v celkové výši přes 550 milionů eur. Země CEE jsou zároveň skvělé místo pro ty, kteří chtějí být na začátku budoucích velkých úspěchů. Studie britské společnosti NimbleFins vyhodnotila Českou republiku jako devátou nejlepší evropskou zemi pro startupy, což je nejlepší umístění v rámci regionu střední a východní Evropy. Dále podle průzkumu CEO Magazine patří Polsko a Česká

Země střední a východní Evropy jsou skvělé místo pro ty, kteří chtějí být na začátku budoucích velkých úspěchů.

Zároveň je zřejmé, že se proměnila struktura investic a investoři si více vybírají, kam své peníze vloží. Zatímco celkový objem investic se prakticky nezměnil, snížil se jejich počet. Ubylo rizikovějších andělských a pre-seed investic do začínajících firem, které ještě negenerují tržby, a naopak se zvýšil počet větších kapitálových vstupů do stabilnějších startupů v pozdějších fázích rozvoje.

republika do TOP 10 nejvhodnějších zemí na světě pro investice v postcovidové éře. Americký VC investor Tim Draper (DFJ) spatřuje ideální načasování pro investice v rámci regionu střední a východní Evropy.

Hned tři státy z regionu navíc patří mezi desítku zemí s nejlepšími vývojáři – Česká republika, Ma-

MARTIN KEŠNER

Spoluzakladatel fondu J&T Ventures. V roce 2008 spoluzakládal Institut rozvoje podnikání. Před třinácti lety založil Vodafone Nápad roku, nejstarší startupovou soutěž v ČR. Je členem boardu akcelérátoru xPORT VŠE a mentorem Laboratoře Nadace Vodafone.

ďarsko a Polsko. Pokud jde o jednotlivé sektory, nejsilnější jsou místní technologické firmy v oblasti mobility, fintech, retailu, proptech, marketingu a vzdělávání. Většina projektů je postavena na využití nových poznatků v rámci umělé inteligence, strojového učení a pokročilé datové analitiky. Největší investice čtvrtého kvartálu 2020, konkrétně 150 milionů eur, získala estonská přepravní aplikace Bolt.

Kde vidíte na trhu příležitosti?

Z pohledu venture kapitálu je nejnižší míra využití venture kapitálu v zemích jihovýchodní Evropy, proto firmy v tomto regionu představují vysoký

investiční potenciál. V posledních letech se dostávají i do hledáčku západních fondů, nejenom kvůli kvalitním technologickým řešením, ale i z důvodu nižších valuací v porovnání se Západem. Na atraktivitě regionu přidává i kvalitní technické vzdělání a nižší mzdové požadavky ve srovnání s USA či anglosaskými zeměmi. Plný potenciál mladých technologických firem v jihovýchodní Evropě se projeví v následující dekádě, už nyní je však třeba být ve správný čas na správném místě.

Co důležitého se událo ve fondu J&T Ventures v posledním čtvrtletí loňského roku?

Ve vztahu k investorům byl ve čtvrtém čtvrtletí

opět zahájen fundraising, který byl před rokem na jaře dočasně zastaven v důsledku opatření na boj s covidem-19. Počátkem října byla uveřejněna výzva k úpisu na stránkách administrátora fondu, společnosti AMISTA, investiční společnosti. Toto upisovací období potrvá do 31. března, případně kratší dobu, pokud dojde k dřívějšímu dosažení cílové částky.

Jak si fond stojí nyní?

Aktuálně investovalo do fondu 68 investorů, jejichž celkový kapitálový závazek činí 794 milionů korun. Za více než rok jsme investovali do osmi technologických firem prostředky ve výši 110 mi-

lionů korun, v případě splnění byznysových milníků se tato částka navýší v dalších investičních tranších o 63 milionů korun. V letošním lednu proběhlo splacení prvního kapitálového vkladu, jehož se zúčastnili všichni stávající investoři. Někteří i využili aktuální druhý úpis a navýšili tak svoji investici ve fondu. Aktuálně kromě České republiky máme v pokročilé fázi rozjednané zajímavé investiční příležitosti v Chorvatsku a Slovinsku. Zatím poslední investicí je společnost Born Digital, která vyvinula nástroje pro automatizaci komunikace se zákazníky postavené na umělé inteligenci pro češtinu a slovenštinu, ale i další světové jazyky. Přechist jste si o ní mohli již v únorovém čísle novin.

A jak se daří dalším startupům ve fondu? Povedlo se pro ně získat další investory?

Nové investiční kolo uzavřel český startup Live Penalty, který fotbalovým fanouškům z celého světa umožňuje vystřelit penaltu z mobilního telefonu na reálného brankáře. Tímto milovníkům fotbalu přináší netradiční zážitek, který propojuje virtuální svět s realitou. Do firmy se rozhodl investovat nově vzniklý investiční fond JARO Capital, za kterým stojí spoluzakladatel Beat Games Jaroslav Beck a Čechoameričan Robert Kyncl, obchodní ředitel YouTube. Ti k sobě jako posilu přizvali také hongkongského podnikatele a filantropa Richarda Li, který v roce 1989 založil první asijskou satelitní televizi Star TV. Investici poskytl rovněž fond J&T Ventures II, který do Live Penalty vstoupil již na jaře spolu s fotbalovým reprezentantem Jakubem Janktem.

V rámci seedového investičního kola společnost získala 50 milionů korun, které půjdou především do rozšíření vývojářského týmu. Cílem je, aby Live Penalty mohla netradiční zážitky propojující virtuální svět s realitou nabízet hráčům odkudkoli na světě 24 hodin denně.

FOND J&T VENTURES II

Data platná k 28. 2. 2021

KAPITÁLOVÉ ZÁVAZKY

794 000 000 Kč

POČET INVESTORŮ

68

JIŽ ZAINVESTOVÁNO

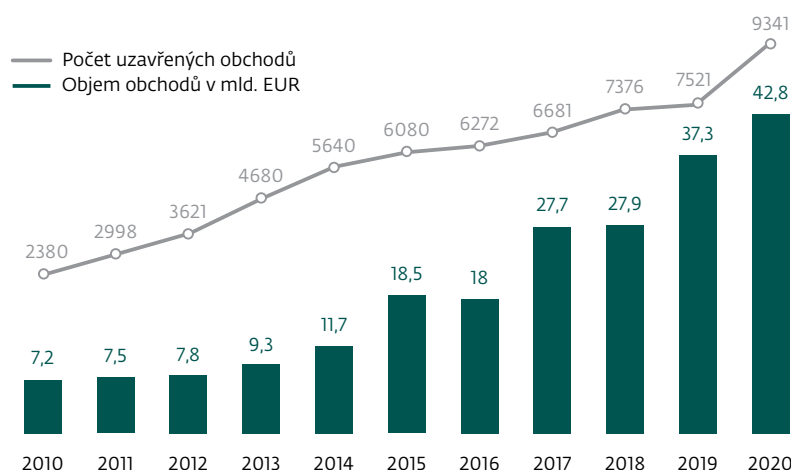
110 271 935 Kč

KOMITOVANÉ TRANŠE*

63 088 125 Kč

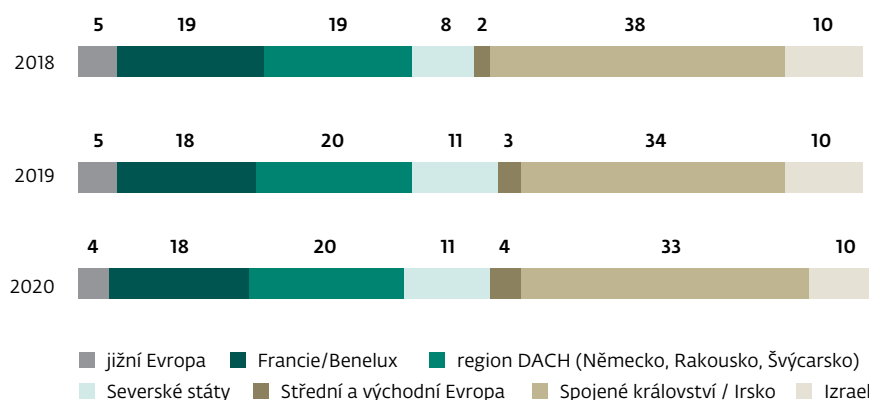
* Budoucí investice do zainvestovaných projektů v případě splnění milníků.

VENTURE KAPITÁL V EVROPĚ

VENTURE KAPITÁL V REGIONU STŘEDNÍ A VÝCHODNÍ EVROPY (%)

Přibližně 40 miliard USD v Evropě

Přibližně 300 miliard USD celosvětově

Zdroj: Pitchbook 2020 – Annual European Venture Report

Co startup Daytrip? Pro cestování nebyly vlnohy moc příhodné podmínky.

Cestovatelský startup Daytrip navzdory dramatickým dopadům pandemie na celý sektor získal další kapitál na svůj rozvoj. K dosavadním investorům J&T Ventures a Nation1 se nově připojuje pražský venture fond Pale Fire Capital, za nímž stojí zkušený investor Jan Barta. Peníze budou použity na další vývoj produktu a přípravu pozice pro nový růst cestovatelského trhu.

Společnosti se v roce 2020 podařilo uřídit cash flow i v rekordním čase refundovat zrušené rezervace a posílit tak důvěru zákazníků. Díky tomu má skvělou pozici pro opětovný růst cestování v příštím normálu. Daytrip nabízí své služby ve více než 60 zemích na pěti kontinentech, nejnověji jsou unikátní poznávací jízdy s místními řidiči dostup-

né v USA. V minulém roce odbavil přes 100 tisíc cestujících při obratu 400 milionů korun.

Daří se ale i dalším startupům. SprayVision před koncem roku uzavřel jednání o dodání technologie společnosti Plastic Omnium, jednomu z největších výrobců nárazníků se 130 továrnami, zahájil projekty pro BMW či americkou Teslu. Dodal první technologie do USA i bez možnosti tam cestovat a dořešil vývoj technologie pro transparentní laky. Yieldigo zapracoval na marketingu a ozvaly se mu firmy jako Levi's, Ozon nebo ruská síť 36.6 Pharmacy veliká jako celý evropský Dr. Max. Neuron soundware využil loňský rok pro vylepšení produktů, posílení týmu a uzavřel nová partnerství, která již přinesla nové zákazníky. Všechny startupy ve fondu tedy rok 2020 s ohledem na všechny okolnosti úspěšně zvládly. ■

Ekonomika ztrácí, ceny nemovitostí dál rostou. Co za tím je?

Než na ekonomiku tvrdě dopadly důsledky pandemie koronaviru, ceny nemovitostí stabilně rostly. Dokonce tak, že mnozí ekonomové kroutili hlavou nad tím, zda ještě mají nějaký zdravý fundament. V loňském roce se (nejen) česká ekonomika propadla, a tak se začalo spekulovat, jak moc propadnou ceny i bytů. Aktuální čísla ukazují, že k poklesu nedošlo, naopak ceny stále rostou až dvouciferným tempem. Nemovitosti jsou totiž v období finanční represe stále bezpečným investičním přístavem.

Česká ekonomika v loňském roce ztratila 5,6 % svého výkonu a znamenala nejhlubší pokles ve své novodobé historii. Recese, do níž se ekonomika ponořila, k prognóze na další růst cen nemovitostí příliš nepřispívala. „S vyšší nezaměstnaností a pomalejším růstem platů budou i nájemní růst pomaleji, nebo se jejich růst zastaví. To by na první pohled mělo brzdit i další růst cen bytů,“ vysvětluje Pavel Ryska, analytik J&T Banky. Nájemní ve většině krajů Česka však zatím neklesají, spíše meziročně stagnují. Velkou výjimkou je Praha, v níž majitelé, kteří pronajímali své byty krátkodobě turistům nebo střednědobě studentům, byli nuceni přesunout svou nabídku do dlouhodobého pronájmu, kde tím srazili ceny. Nájemní jsou tak v celé Praze meziročně nižší zhruba o 10 %, v centru města je pokles dvojnásobný.

Jenže ceny rezidenčních nemovitostí nejenom že neklesly, ale podle Českého statistického úřadu i realitních portálů nadále svižně rostou, Prahu nevyjímaje. Například v hlavním městě dosáhla v lednu cena metru čtverečního už na částku 107 tisíc korun, což představuje meziroční nárůst o 10 %. V některých jiných krajích byly nárůsty ještě vyšší.

Neustávající růst cen nemovitostí v čele s byty tak může působit vzhledem k reálnému propadu ekonomiky jako odporující intuici. Avšak pokud

NEMOVITOST JAKO INVESTICE

Wealth Report 2020, unikátní výzkum o chování, názorech a záměrech českých a slovenských dolarových milionářů, který vloni iniciovala J&T Banka, ukázal, že čtvrtina českých a 28 % slovenských dolarových milionářů od rezidenčních nemovitostí stále očekává zajímavý výnos. Na atraktivitě rezidenčním nemovitostem do budoucna přidává vedle dlouhodobě nízkých úrokových sazeb také neoslabující poptávka a nedostatek volných bytů a domů na trhu.

bude v dlouhém období převládat rychlý růst množství peněz a cen, může být jak podle učebnic ekonomie.

NEMOVITOSTI STÁLE DÁVAJÍ SMYSL

Růst cen bytů a pokles či stagnace nájmů znamenají nižší nájemní výnos. Ten v Česku meziročně klesl všude, a v některých pražských obvodech je už dokonce pod 3 %. Jenže ve stejnou dobu klesl výnos v celém finančním systému. „Expanzivní měnová politika a úrokové sazby centrální banky téměř na nule znamenají, že strádá méně na běžném i termínovém

finanční represi, tedy znehodnocení (útlaku) běžných úspor. K němu dochází tehdy, když je míra výnosu z aktiv nižší než míra inflace. Ač je tento proces na první pohled povolný, jeho síla spočívá v tom, že je soustavný. Politika ultranízkých úrokových sazeb postupně téměř zničí smysluplnost nástrojů, jako je většina bankovních vkladů, nástrojů peněžního trhu či investic do státních dluhopisů a i části podnikových dluhopisů.

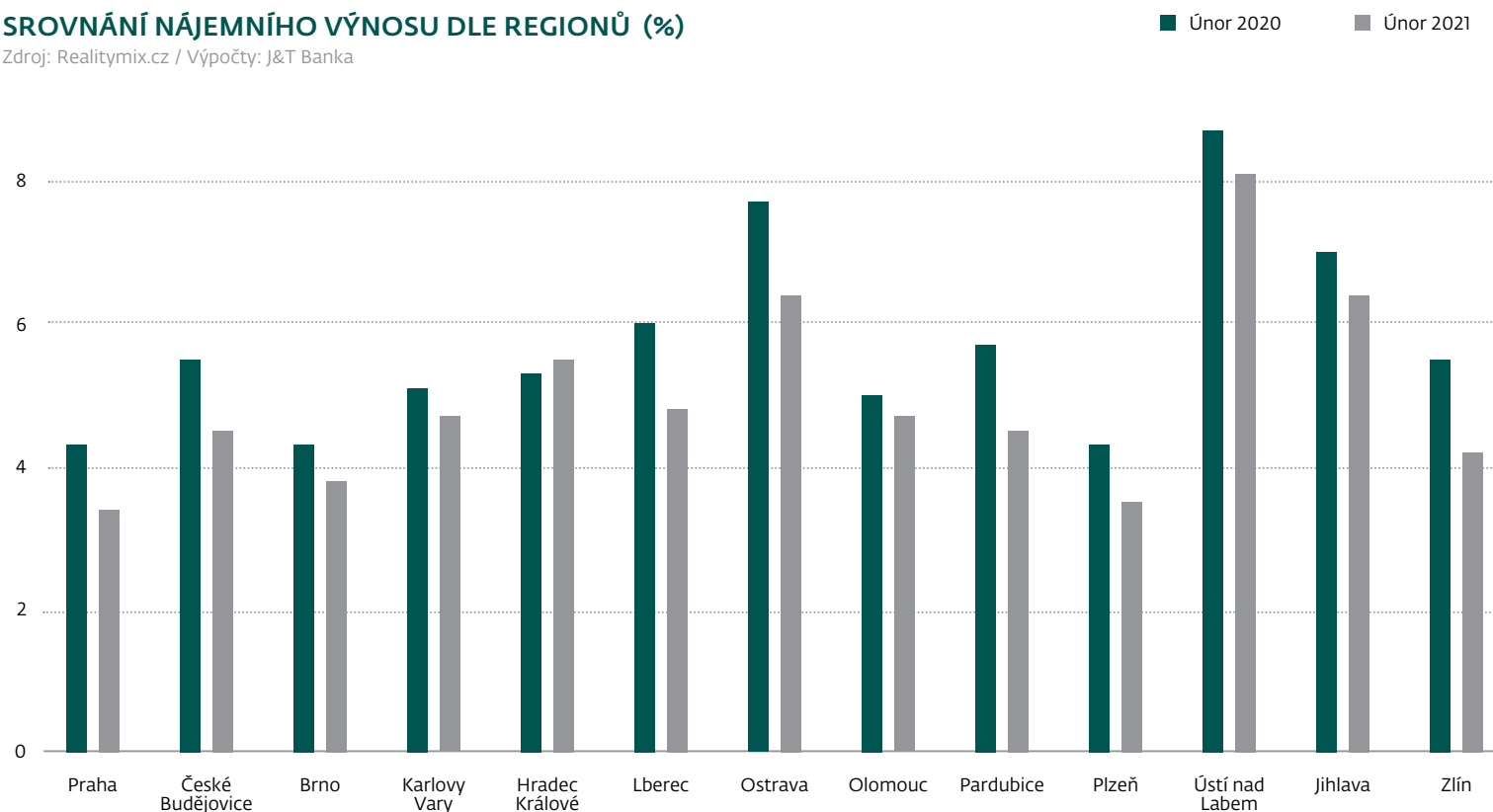
Výhodou nemovitostí je, že mají schopnost tuto vyšší inflaci dříve či později zachytit. Dojde-li k rychlejšímu růstu cen, bude se to týkat

TIP

Kromě přímého nákupu nemovitosti mohou investoři participovat na výnosu z nemovitostí rovněž prostřednictvím fondů, a to bez osobní odpovědnosti za závazky plynoucí z provozu těchto nemovitostí. Rodiče, kteří chtějí spořit na bydlení svým dětem, pak mají možnost investovat do fondů životního cyklu, které umožňují vytvořit dlouhodobé rezervy k předem stanovenému datu v budoucnu.

SROVNÁNÍ NÁJEMNÍHO VÝNOSU DLE REGIONŮ (%)

Zdroj: Realitymix.cz / Výpočty: J&T Banka

účtu. I výnos do splatnosti u firemních dluhopisů se po loňském jarním nárůstu postupně vrátil na předchozí úroveň. Investor proto přijme nižší nájemní výnos i u nemovitostí, protože nemá alternativu. Druhá strana téže mince je, že mu nízké úroky umožňují si na nákup nemovitosti levněji půjčit, což opět zvyšuje poptávku po realitách a jejich ceny,” vysvětluje Pavel Ryska.

Zájem o nemovitosti má ale ještě druhou rovinu. Uvolněná měnová politika a hluboké vládní deficity mohou předznamenávat období všeobecně vyšší inflace. Tím dojde k tzv.

i ceny nájmu a ceny nemovitosti jako takové. Tyto ceny se budou přizpůsobovat trendu cen v celé ekonomice. Termínový vklad či cenný papír s fixní nominální jistinou tuto schopnost nemají. „Zkušenost v západních ekonomikách s obdobím vyšší inflace v sedmdesátých letech tuto úvahu potvrzuje. Nejvýnosnějšími aktivy za uvedenou dekádu byly nemovitosti a drahé kovy. Jejich nabídka byla relativně fixní, zatímco poptávka následovala objem peněz v ekonomice. Cena tak dlouhodobě kopírovala inflační trend,” uvádí Pavel Ryska.

KDO VLASTNÍ NEMOVITOST, JE VÍTEŽ

Čísla za uplynulá dvě desetiletí hovoří ve prospěch nemovitostí jasně. V roce 2000 cena bytu v Praze o velikosti 70 metrů čtverečních stála v průměru necelých 1,6 milionu korun. Průměrná mzda v Praze v té době byla asi 17,5 tisíc korun, tedy mzda za 7,5 roku odpovídala hodnotě bytu. V roce 2020 se cena podobného bytu dostala nad 6,5 milionu korun. Tomu, kdo by držel celých 20 let 1,6 milionu v hotovosti, by dnes tato částka nepokryla ani čtvrtinu ceny bytu. Ten, kdo by částku

1,6 milionu držel 20 let na termínovaném vkladu, by měl nyní na účtu asi 2,25 milionu korun, ale to je jen asi třetina současné ceny bytu. Měsíční průměrná mzda v Praze se v roce 2020 dostala nad 43 tisíc korun, tedy hodnotě bytu odpovídá mzda za 12,5 roku. Při metrice z roku 2000 tedy mzda za 7,5 roku odpovídá v roce 2020 jen třem pětinám bytu. V roce 2000 mohl pár s průměrným příjmem i bez velkého počátečního kapitálu vidět cestu k vlastnímu bydlení. Podobný pár v roce 2020 má tuto cestu téměř dvakrát tak dlouhou. Kdo si koupil byt v roce 2000, je tedy vítěz. ■

Výhledy na březen: Obavy z růstu výnosů státních dluhopisů

Březen naváže na únorové téma a tím bude vývoj na výnosech dlouhých státních dluhopisů. Analytici budou především sledovat, zda se stabilizuje vývoj, či zda se dále vyhroť dynamika.

ZAOSTŘENO NA CENTRÁLNÍ BANKY

Finální schválení fiskálního balíku v USA ve výši 1,9 bilionu USD by podle názoru analytiků J&T Banky mělo být spíše již jen technického rázu.

Zasedání ECB by mělo přinést trhu informaci, že banka bude pokračovat ve své uvolněné měnové politice. Současně by měli bankéři trh ujistit, že situaci na trhu dluhopisů sledují a v případě nutnosti využijí svých nástrojů, aby vývoj usměrnili.

Zasedání Fedu by mělo vyznít v podobném gardu jako výše popsaná ECB. Navíc stále platí, že některé programy v rámci QE mají platnost do konce března. „Očekáváme, že tyto programy budou prodlouženy nejméně o další čtvrtletí. Jerome Powell již dříve uvedl, že Fed bude podporovat ekonomiku, dokud to bude nutné a dokud se nepřiblíží ekonomický vývoj stanoveným cílům centrální banky,“ uvádí Vaníček.

USA ROZJELY OČKOVÁNÍ NAPLNO

Denní počty nakažených a postup v očkování budou nadále stěžejní témata. Zástupci USA se vyjádřili, že chtějí mít proočkovanou zemi do konce května. „S novými vakcínami a dosavadním průběhem to nemusí být nereálný vývoj,“ odhaduje Milan Vaníček. To by nadále podporovalo základní scénář postupné „normalizace“ ve druhé polovině letošního roku.

Březen by měl přinést lepší zprávy v tomto směru i pro EU, a to vzhledem k tomu, že se pravděpodobně přidá do boje i vakcína od Johnson & Johnson.

OD TECHNOLOGIÍ K TRADIČNÍM SEKTORŮM

V případě akcií bude březen zřejmě především o rotaci mezi sektory, která započala již v průběhu února. Technologie budou pravděpodobně pokračovat v mírném ústupu na úkor tradičních sektorů včetně finančních služeb, které jsou více odolné vůči růstu výnosů. Klasické sektory by rovněž měly získávat s blížící se normalizací nejen ekonomické situace. „Celkově pak může vývoj v rámci akciových indexů vyznít neutrálně,“ dodává Milan Vaníček. ■

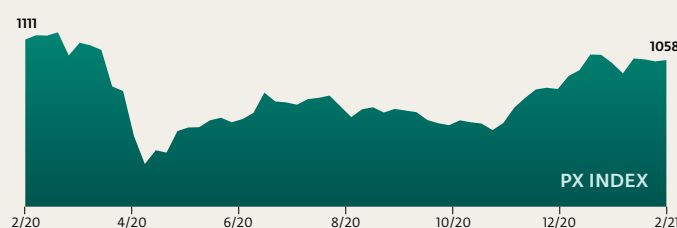
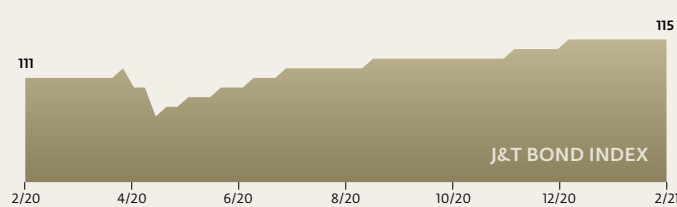
Připraveno analytiky J&T Banky

Z finančních trhů...

data platná k 26. 2. 2021

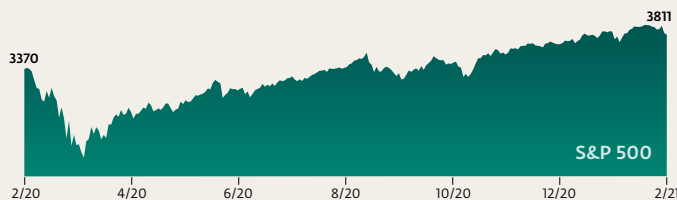
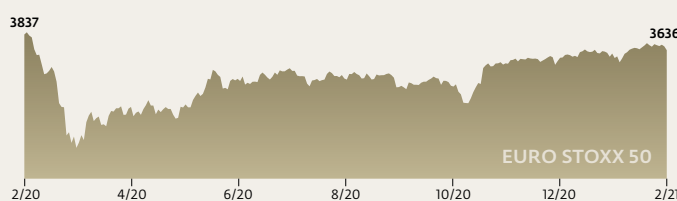
PODÍLOVÉ FONDY

	CENA PL	ZHODNOCENÍ ZA MĚSÍC	ZHODNOCENÍ ZA ROK	ZHODNOCENÍ OD ZALOŽENÍ P. A.
J&T Money CZK	1,391	-0,1 %	3,1 %	3,9 %
J&T High Yield MM CZ	1,594	0,1 %	3,5 %	4,5 %
J&T FLEXIBILNÍ	1,520	-0,4 %	2,9 %	3,0 %
J&T Bond CZK	1,519	0,0 %	5,1 %	4,6 %
J&T Opportunity CZK	3,423	5,0 %	30,3 %	6,0 %
J&T KOMODITNÍ	0,488	5,3 %	11,3 %	-6,8 %
J&T RENTIER Fund A1 – CZK	1,095	1,7 %	7,6 %	4,7 %
J&T DIVIDEND Fund A1 – CZK	1,216	3,1 %	15,0 %	10,3 %
J&T Life 2025	1,229	0,3 %	6,7 %	3,1 %
J&T Life 2030	1,281	0,9 %	11,0 %	3,7 %
J&T Life 2035	1,290	1,1 %	12,0 %	3,9 %

STÁTNÍ DLUHOPISY

		1 MĚSÍC	12 MĚSÍCŮ	5 LET
ČR – 10Y	1,71	36 bp	56 bp	143 bp
Německo – 10Y	-0,26	16 bp	32 bp	-48 bp
USA – 10Y	1,40	33 bp	47 bp	-36 bp

SMĚNNÉ KURZY

		1 MĚSÍC	12 MĚSÍCŮ	5 LET
USD/EUR	1,21	0,7 %	-9,9 %	2,0 %
CZK/EUR	26,2	-0,5 %	-3,2 %	-0,6 %
CZK/USD	21,7	-1,1 %	7,5 %	-2,6 %

KOMODITY

		1 MĚSÍC	12 MĚSÍCŮ	5 LET
Ropa (Brent) – USD/bbl	66	9,0 %	22,9 %	72,0 %
Zlato – USD/oz	1 734	-6,5 %	4,5 %	35,7 %
Měď – USD/t	9 077	17,9 %	60,9 %	91,5 %

Jan Hlavsa: Je čas přinést západní styl investování také do Česka

Investiční platforma Fondee mění způsob, jakým Češi uvažují o penězích. Věkový průměr klientů se pohybuje nejčastěji ve věku 25 až 40 let, uživatelé vybírají spíše odvážnější typy portfolií. Do startupu, který založili manželé Hlavsovi, koncem loňského roku vstoupila J&T Banka jako strategický investor.

ce mohl považovat za konkurenci. Faktem ale je, že nás pojí nejen stejné odvětví, ale především shodný cíl, kterým je změna myšlení Čechů o správě majetku. I přesto, že jsou naše cílové skupiny zcela odlišné – J&T Banka se zaměřuje především na high-net worth klienty, zatímco Fondee na retail –, je podstata věci stejná. Snažíme se pochopit, proč a jak lidé investují, jaká je jejich motivace, tedy potřeba a cíl. A v tom se skupiny zase tolik neliší. Větším aspektem je věk, rodinná situace a také zájem o finance či investiční gramotnost, ne ani tak výše majetku.

Kde se zrodila myšlenka, že by bankovní instituce mohla být vaším investorem, potažmo partnerem?

Partnerství bankovních institucí s fin-techy je běžné a obecně dává smysl. J&T Banka v oblasti investic působí dlouhodobě, brali jsme ji tedy jako

firmu s jasným know-how. Navíc se trh snaží neustále posouvat, hledá nové možnosti, způsoby a příležitosti. To pro nás bylo známkou toho, že je otevřena novým cestám a způsobům, jak investovat. Předpokládám, že my jsme je pak zaujali pokročilým tech-

nickým řešením a také naším zaměřením na mladší skupinu investorů. Společně se tak skvěle doplňujeme.

Jak to myslíte?

Obě společnosti nabízejí investiční příležitosti, někdo by nás dokon-

Jací jsou tedy podle vás Češi investoři?

Nechali jsme si u společnosti Perfect Crowd zpracovat průzkum na reprezentativním vzorku české populace, jehož se účastnilo 1005 respondentů,

jejichž složení odpovídalo demografickému zastoupení v naší společnosti. A je pravdou, že výsledky nás překvapily. Ani mladí Češi se ještě nenaučili investovat tak, jak jsou zvyklí například na Západě, a stále lpí na způsobech, kterým je naučili jejich rodiče. V USA například do akcií investuje přes 55 procent dospělé populace, zatímco u nás stále převládají spořicí účty nebo stavební spoření. O to více jsme přesvědčeni, že zde existuje půda pro zlepšení a že jsme s Fondee přišli na trh právě včas, abychom zvýšili povědomí o možnostech zhodnocování peněz efektivnějším způsobem.

Mají Češi o investování zájem?

Záleží na skupině, o které se bavíme. Obecně nám z průzkumu vyplynulo, že by mohla investovat lépe než doposud více než polovina respondentů. Mezi vysokoškolsky vzdělávanými jsou to dokonce dvě třetiny stejně jako mezi respondenty s nejvyšším příjmem, což pro účely výzkumu bylo osmdesát tisíc měsíčně a více. Mladší pak častěji přiznávají, že by mohli investovat lépe. Celých 85 procent respondentů uvedlo, že by mohli každý měsíc ušetřit víc peněz, kdyby se důsledně snažili, 15 procent by dokonce ušetřilo pět a více tisíc korun měsíčně. Naprostá většina respondentů má nejlepší zkušenosti se spořicími účty a stavebním spořením, kde také mají největší podíl svých investic. Podíváme-li se na tu nejmóvilnější část populace, tak zde je investování zcela běžné. Jak ukazuje i průzkum J&T Banky Wealth Report, tuzemští úspěšní se investic nebojí a mají je svém portfoliu běžné. Zhodnocení čekají u akcií, zejména těch zahraničních, a u reálných aktiv, jako jsou nemovitosti či stavební pozemky. Takový postoj a zkušenost bychom rádi přenesli na většinovou populaci. Investice nejsou totiž jen pro bohaté.

Na jakém principu vaše platforma Fondee funguje?

Naši ideou bylo vytvořit jednoduchou investiční platformu, pomocí které by mohl investovat doslova každý. Na českém trhu totiž je poptávka po investičních platformách, jako je Fondee. Mnoho lidí řeší, jakým způsobem zhodnotit své peníze, ovšem často neví, kudy se vydat. Tedy ne každý má k ruce svého poradce nebo nějakého odborníka, kterému by mohl naslouchat či s ním investice probírat. My jsme jim jednu variantu nabídli.

Ve Fondee si uživatel nevybírá jednotlivé tituly, ale volí si jednu ze sedmi různých strategií podle rizikovitosti a možné výše výnosů. Peněžní prostředky investorů putují dle zvolené strategie do různých ETF fondů, tedy fondů kopírujících tržní indexy. V těch nejkonzervativnějších jsou zastoupeny zejména dluhopisy, dynamické jsou tvořeny hlavně akciemi. Naším cílem je nabízet diverzifikovaný produkt, který zabrání tomu, že při propadu jednoho titulu či sektoru přijdete o všechny peníze.

Pro jaký typ investora je platforma vhodná?

Určena je primárně pro lidi, kteří s investováním začínají a nechťejí jim věnovat příliš mnoho času. I bez nějakých hlubších znalostí jednotlivých investičních možností si mohou ve Fondee snadno vybrat jednu ze strategií a začít zhodnocovat. Začít se dá již od 1000 korun.

Kterou strategii si klienti vybírají nejčastěji?

Převažují spíše odvážnější typy portfolií, nejčastěji se jedná o profil „Smělý“. Neznamena to ale, že bychom nějaký konkrétní profil doporučovali, je to na každém klientovi, který profil mu vyhovuje. Jaký je kdo investor, napoví krátký dotazník, který zájemce o investování vyplní. Dvě třetiny klientů přitom investují pravidelně, přičemž jedna čtvrtina klientů každý měsíc, nebo dokonce častěji.

Jaká je struktura klientů?

V naší klientské základně převažují investoři nad investorkami. Nejspíš stále platí, a vyšlo to i v průzkumech, které jsme si nechali zpracovat, že ženy mají k investování opatrnější vztah. Ale snažíme se to změnit. Věkový průměr klientů se pohybuje nejčastěji ve věku 25 až 40 let, platforma však zaznamenala už i několik stovek investorů do 25 let a také nad 50 let. Téměř 40 procent klientů jsou přitom prvoinvestoři.

Jakého výnosu zatím klienti dosahovali?

Historicky se průměrný výnos pohybuje mezi třemi procenty u nejvíce konzervativní strategie a osmi procenty u strategie, kdy drtivá většina ETF stojí na akciových titulech. Nicméně minulý rok byl z pohledu vývoje trhů velmi turbulentní a například někteří naši investoři, co si vybrali odvážnější portfolia a začali s námi

investovat v březnu 2020, dnes mají návratnost přes 30 procent.

V každém případě ale spíše než spekulovat a tipovat vhodný moment na zainvestování doporučujeme pravidelné investování, při kterém se výkyvy trhu v dlouhodobém horizontu vyrovnají. Již zmiňovaný Wealth Report ukázal, že 40 procent českých dolarových milionářů investuje dlouhodobě a pravidelně. Nenechali se znepokojit ani v případě jarních propadů na trhu, dodrželi původní investiční plán a i v této nejisté době vydělali. Tak proč se jimi neinspirovat že.

Kolik lidí už s vámi investovalo?

Platformu jsme spustili na začátku minulého roku. K dnešnímu dni (8. 3. 2021 – pozn. red.) máme více než 2250 klientů. Nejčastěji jde o investice v řádech desetitisíců, i když najdou se i výjimky a máme i klienty, kteří investovali vyšší částky.

V posledních měsících počet klientů a objem zainvestovaných prostředků hodně roste. Jen za leden a únor jsme v obou parametrech vyrostli o 50 procent.

Podléhá toto investování regulaci?

Fondee je licencované Českou národní bankou ke zprostředkování transakcí mezi klientem a brokerem. Broker pak vykonává příkazy k obchodování a zajišťuje, aby prostředky a portfolio byly v bezpečí. Během registrace se registrujete také u brokera. Peníze u sebe nedrží Fondee ani broker. Jsou bezpečně uschovány u opatrovnícké společnosti, jejíž jedinou úlohou je správa investic. Finance tak neohroží ani mezní situace, jakou je ukončení činnosti Fondee či brokera.

Které funkce platformy je možné ještě vylepšovat?

V prosinci jsme například zásadně zrychlili vyřízení vkladů a výběrů, které obojí probíhá v nejbližší obchodní den, tedy následující pracovní den. Kdykoli má klient k dispozici peníze, které chce zainvestovat, stačí je poslat. A kdykoli naopak potřebuje peníze vybrat, má je obvykle do pár dní na účtu.

Investujete i vy prostřednictvím Fondee?

Investujeme, a to dokonce transparentně. Vývoj naší investice můžete sledovat přímo na webu platformy. ■

INVESTICE, ALE I PŘÍLEŽITOST POZNAT NOVÝ ZPŮSOB PRODEJE

„Na investicích jsme sami vyrostli a stále se jim věnujeme. Propojovat finance s příležitostmi a možnost podílet se na zajímavých příbězích je vlastně náš životní přístup. Být součástí začínající společnosti, která neotřelým způsobem realizuje investice pro zajímavou a perspektivní skupinu klientů, je tak z našeho pohledu zcela logický krok. Fondee vnímáme nejen jako investici, ale především jako možnost osahat si pro nás nový způsob prodeje investic a seznámit se s novými technickými řešeními,“ říká Tomáš Klimíček, člen představenstva J&T Banky.

EVA HLAVSOVÁ

Vystudovala ekonomii na Cambridge a v Institutu ekonomických studií FSV UK. Mnoho let pracovala v Morgan Stanley na analýzách investičních rizik, zkušenosti sbírala i na Ministerstvu financí ČR a v Evropské bance pro obnovu a rozvoj.

JAN HLAVSA

Vystudoval ekonomii na LSE v Londýně a v Institutu ekonomických studií FSV UK. Několik let pracoval ve financích v londýnské City, kde se staral o portfolia o velikosti miliard dolarů.

Investice, která baví i chutná

Investice nemusí mít jen podobu akcií, dluhopisů nebo poštovních známek, ale také hodnotu emoční. Radost z nákupu poskytuje například investice do produktů z vinné révy. Kromě známějšího vína je finance možné vložit i do koňaku, který je označován za nejluxusnější pálenku světa. Specialitou je pak možnost nechat si vytvořit vlastní koňak, který ponese vaše rodinné jméno. J&T Concierge vám tuto příležitost zprostředkuje.

Koňak se smí vyrábět pouze v okolí francouzského města Cognac, a to z bílých odrůd Ugni Blanc, Folle Blanche nebo Colombard. Poté si musí minimálně dva roky poležet v dubových sudech. Koňaky té nejvyšší kvality vznikají z hroznů vinic Grande a Petite Champagne. Jednotlivé podoblasti mají svůj charakter, který je důležitý pro blendování a utváření celkové chuti. Právě geografická unikátnost a způsob výroby dělají z koňaku tak známý a oceňovaný druh brandy.

VÝROBA KOŇAKU

K výrobě koňaku se používají bílé odrůdy vinné révy s vysokou kyselinou a obsahem alkoholu okolo 8 až 10 %. Acidita pomáhá vínu zůstat svěží a nižší procento alkoholu umožňuje lepší rozvinutí aromatického profilu, který je pro koňak typický. Pro výrobu se smí používat jen malé množství zákonem stanovených odrůd. Nejdůležitější z nich je odrůda Ugni Blanc (známější pod názvem Trebbi-

ano), která tvoří 98 % z celé produkce a odpovídá koňakové jemnosti a eleganci, zatímco různé fáze produkce přispívají k jeho aromatickému bohatství. Stále obvyklejší jsou ale koňaky jasně deklarované jako jednoodrůdové, například čistě z vína odrůdy Folle Blanche nebo Colombard.

Na základě přísných pravidel výroby koňaků je nutné víno dvakrát vypálit pomocí kotlíkových destilačních přístrojů. První destilace zvaná le premier chauffe koncentruje z vína jeho chuť. Druhá destilace le bon chauffe odstraňuje malé množství destilátů, zachovává ovocnou chuť a svěžest vína. Jakmile začne klesat obsah alkoholu, produkce se zastaví. Čistý destilát se nazývá eua de vie neboli „voda života“ a musí projít procesem staření v sudech, jež jsou vyrobeny z francouzských dubů. Doba zrání ovlivňuje kvalitu koňaku. Nejstarší koňaky sahají až do 19. století a jsou pečlivě uloženy a střeženy ve sklepech. Délka stárnutí ovlivní rychlost vývoje květinové, ovocné a dubové vůně. Během stárnutí získává koňak více specifických vůní, např. mandle, třešeň, jasmín, dub, rancio atd.

Posledním, ale neméně důležitým krokem, je míchání. Právě ten umožňuje výrobcům dosáhnout originální chuti i vůně.

Na celý proces výroby dohlíží francouzský úřad Bureau National Interprofessionnel du Cognac (BNIC), který byl založen roku 1946. V roce 2009 sdružení BNIC spojilo padesát hlavních sommelierů, sklepních mistrů, degustátorů a specializovaných novinářů z celého světa, aby ochutnali a roztříbili různé aromatické složky koňaku. Během čtyř dnů těchto padesát odborníků ochutnalo a zaznamenalo vůně stovky různých koňaků. Kompilace těchto ochutnávek byla použita k definování aromatické palety koňakových vůní a vytvoření aromatického kola.

Nejstarší koňak je uchovávan po desetiletí ve speciálních skleněných demižonech, které brání jeho dalšímu zrání. Koňak si tak uchová autenticitu dané doby a jako rodinný poklad přechází z generace na generaci.

VÍTE, ŽE...?

- ... na výrobu 1 litru koňaku je třeba 9 litrů vína.
- ... každý rok se ze sudu odpaří 3 až 5 % jeho obsahu, částečně se jedná o vodu a částečně o alkohol.
- ... koňak by se měl skladovat v kolmém postavení, aby se působením korku nekazil, při pokojové teplotě a ideálně ve tmě.
- ... Francouzi vypijí jen 2 % celkové produkce, zbytek míří k exportu.

JAK SPRÁVNĚ OCHUTNÁVAT

Říká se, že pití koňaku je 70 % čichání a 30 % pití. Důležitý je výběr správného skla. Použít můžete sklenku baňatou na nízké nožce ve tvaru hlavy tulipánu (tzv. napoleonku) nebo sklenku na vyšší nožce ve tvaru tulipánu z čirého tenkého skla. Je důležité, aby sklo bylo tenké, protože potom může jemné aroma stoupat z číše ohřívané dlaněmi. Profesionální míchači záměrně používají číše z tmavomodrého skla, aby nebyli ovlivněni barvou koňaku.

Po nalití koňaku jemně otáčejte sklenicí a sledujte barvu, čistotu, viskozitu a „slzy“ tohoto velmi jemného vinného destilátu. Nechte slzy stékat po straně skla a odhalte jeho průzračnost: křišťálově čistá, jasná, zakalená nebo mlhavá. Nakloňte sklo a změřte jeho viskozitu: vodnatou, sirupovou nebo mastnou. Dále se podívejte na barvu, která se bude lišit od jasné po tmavě jantarovou, v závislosti na věku, původu, typu použitého dubu a jedinečnosti. Mladší koňaky mohou být přibarvovány karamellem.

Při posuzování přidržte skleničku v dlaních, protože postupným zahříváním se uvolňuje lehce jemné aroma. Jemně zakružte sklenkou v dlani a provzdušněte koňak, abyste zjistili, jaké je klíčové aroma koňaku. Zda jsou to květinové nebo ovocné tóny, jako je sušený lipový květ, vinné květy, sušené vinné výhonky, čerstvě lisované hrozny, fialky nebo vanilka.

Pokud koňak stárne v sudu více než 20 let, projevuje se velmi vyhledávaným stylem „rancio“ – aroma složené z kořeněných a vanilkově dřevitých tónů.

Nožka, oblé rysy a zúžené hrdlo. To jsou hlavní rysy koňakovky. Tedy sklenky, kterou Angličané označují jako Brandy Snifter nebo také Baloon. Především její druhý anglický název hodně napovídá o jejím tvaru. Ten má pomoci při jejím držení, na rozdíl od vinných sklenek se totiž ta na koňak nedrží za nohu, nýbrž za tělo.
Foto: ručně broušené křišťálové sklenice české značky Růckl

Vychutnejte chuť, které cestují od špičky jazyka k zadní části vašich úst, kde se nacházejí citlivé chuťové buňky detekující sladkost, slanost, čerstvou kyselost a hořkost koňaku v jeho jedinečné eleganci a aromatické komplexitě. Mladý koňak bude chutnat jako ohnivý a ostrý, čím je koňak starší, tím je jemnější a má výraznější komplexní chuť.

PODÁVÁNÍ KOŇAKU

Nejvíce ho vychutnáte čistý po skvělém jídle nebo s výborným doutníkem. Nicméně velké oblibě se nyní těší i používání mladších koňaků v mixologii, nejvíce v kombinaci s tonikem, citronem nebo okurkou. Cílem je oslovit širší spektrum zákazníků a dokázat i mladším konzumentům, že se dá koňak pít v jakémkoliv stylu.

DOPORUČENÉ PÁROVÁNÍ

Koňak spárovaný s předkrmem, hlavním jídlem nebo dezertem zaručeně nabídne jedinečný zá-

žitek. Kuchaři a sommeliéři prozkoumali možné párování koňakových potravin, včetně starých šunek, lahodných čokoládových koláčů, měkkých sýrů, mořských ryb nebo zvěřiny. Pokud jste milovníci koňaku a chtěli byste vyzkoušet, ke kterým potravinám se dá nejlépe koňak spárovat, vyzkoušejte aplikaci Cognac Pairing, která obsahuje řadu ingrediencí a receptů, jež vám zaručeně obohatí zážitek.

OBLIBA KOŇAKU

V průběhu uplynulých desetiletí se sice významně proměnila skladba zákaznických zemí a v Evropě a domovské Francii nastal propad vyvolávající dojem ústupu koňaku do pozadí, celkové vyrobené množství ovšem neustále stoupá. Za posledních dvacet let téměř dvojnásobně, na současných historicky nejvyšších téměř 206 milionů lahví! Po zpomalení a propadu mezi lety 2007 a 2014 prodeje znovu rostou, a to nezvykle rychle – na některých trzích i dvouciferným tempem.

LAHVE, KTERÉ MOŽNĚ ANI NEOCHUTNÁTE

Pokud chcete investovat do koňaku a požadujete určitý výnos, zaměřte svou pozornost na investiční lahve. Nejdražším koňakem je Henri IV Dudognon Heritage Grande Champagne, jehož lahev vyjde na dva miliony dolarů. Samotný koňak vznikl v roce 1776 a přes jedno století zrál v dubových sudech. Cenná je i jeho lahev ze čtyřadvacetikarátového bílého zlata pokrytá tisíci malých diamantů. Investičně zajímavá je rovněž edice Hennessy Very Special of Art Collectors Edition, v níž známý výrobce spojil síly s umělci. Cenově dostupnější je například Ludvík XIII od značky Rémy Martin, který zraje 40 až 100 let v sudech z limousinského dubu. Každá lahev je číslováný originál uložený v luxusní kazetě. Vyrobená je z křišťálového skla a zdobena zlatem.

Neustále se zvyšuje apetit především Spojených států, které tvoří s 86,5 miliony lahví také suverénně největší trh pro koňak vůbec. A rapidně stoupá též spotřeba na Dálném východě, kde Čína i Singapur importují po více než 26 milionech lahví. Extrémně rychle stoupají prodeje rovněž v Jižní Africe. Největším evropským trhem zůstává i přes situaci v souvislosti s brexitem Velká Británie. Momentálně se zde vypije téměř 11 milionů lahví ročně a stav je setrvalý, v poslední době se prodalo dokonce o něco více. Německo si s velkým odstupem udržuje druhou příčku, a to s necelými 5 miliony, ale v této zemi spotřeba klesá.

V našich barech tvoří objednávka koňaku v poměru k whisky či rumu zatím jen malý zlomek. Na mnohé působí koňak jako nápoj dědečků či otců, nikoli jako nápoj moderní a stále relevantní. Kdo už si ale koňak dopřeje, na cenu tolik nehledí. V Česku bylo ve srovnání let 2018 a 2019 dovezeno sice méně koňaku podle objemu (pokles –8,5 %), ovšem finanční hodnota objemu dovezeného koňaku se zvýšila o 16,8 %. ■

Tipy na další služby

J&T CONCIERGE

Chcete objevit kouzlo koňaku?

Objednejte si zážitkové virtuální degustace s ochutnávkou pod vedením profesionála.

Čeká vás oslava narozenin, křtiny či rozloučení s kolegou?

Vyberte si unikátní lahve pro jakoukoliv příležitost.

Chcete vše vidět na vlastní oči?

Nechte si na míru vytvořit zážitkovou cestu do Francie, kde poznáte autentický region Cognac a setkáte se s nejlepšími odborníky a výrobcí tohoto destilátu.

ZÁKLADNÍ DRUHY KOŇAKŮ
PODLE DÉLKY ZRÁNÍ

V. S.

VERY SPECIAL

zraje minimálně 2 roky

V. S. O. P.

VERY SUPERIOR OLD PALE

zraje minimálně 4 roky

X.O.

EXTRA OLD

zraje minimálně 10 let

Koňak, který ponese vaše jméno

Cognac House Bache-Gabrielsen je prvním koňakovým domem, který se s vámi podělí o tajemství zrání tohoto destilátu. Za odborné asistence sklepmistra Jeana-Philippe Bergiera si vytvoříte ideální koňak a hlavní roli tu budete mít vy. Váš vybraný sud koňaku, označen zlatým štítkem nesoucím jméno vaše či vaší společnosti, bude pečlivě střežen ve zdejších sklepech.

Nejprve si vyberete své eau-de-vie (základní surovinu pro koňak) ze tří rozličných oblastí Fins Bois, Petite Champagne nebo Grande Champagne podle stylu a chuti. Fins Bois dává ovocný a šťavnatý koňak, který vyzrává dva roky. Petite Champagne poskytuje intenzivní květinové tóny a plný charakter získává po čtyřech letech zrání. Grande Champagne je výjimečně svou jemností a mohutnými florálními tóny, po šesti letech vzniká elegantní koňak s dlouhou delikátní dochutí.

Vývoj zrání v malých 30litrových sudech můžete sledovat na vlastní oči. Každý rok si můžete do Cognacu přijet ochutnat, jak se váš koňak vyvíjí nebo si vzorek necháte přivést domů.

Jakmile váš privátní koňak dosáhne optimální zralosti, přijedete si koňak osobně nalahvovat a označíte ho individuálním názvem podle vlastního přání.

Pro ceny a přesné informace se obraťte na oddělení Concierge, které vám unikátní projekt detailněji představí a pomůže vám s celým procesem, který zahrnuje mimo výběru koňaku a samotného lahvování také dopravu a administrativu spojenou s uvolněním produktů do volného oběhu zboží, včetně odvedení spotřební daně.

Na dobré věci se vyplatí počkat

Tereza Franc

Madame Cognac & Champagne

Z pozice 1. české Madame Cognac & Champagne a doposud jediného oficiálního Cognac Educatora pro střední a východní Evropu musím osobně vyzkoušet unikátní projekt, kterým je Private Cognac Cask. Je to zcela výjimečná příležitost, kterou žádná jiná koňaková značka nenabízí. Přijde mi skvělé, že za čtyři roky budu mít 50 až 60 lahví koňaku špičkové kvality, který ponese mé jméno. Bude to zcela originální dárek pro mé přátele, rodinu a vážené klienty. Část z nich plánuji věnovat rodičům ke společnému kulatému výročí.

V mnoha aspektech života jsou pro mne důležité atributy jako důvěra, kvalita a originalita. A tyto mi značka Bache-Gabrielsen dává. Zrání koňaku bude pod tím nejlepším odborným dohledem zkušeného a talentovaného blendmastera Jeana-Philippe Bergiera, bude vyzrávat v ideálním temperovaném prostředí a pojištěno ze strany dodavatele.

Čas tady hraje významnou roli, ale když člověk chce a umí trochu plánovat, může na to nahlížet v podobě osobní investice. Výsledkem je unikátní dárek pro příležitosti, jako jsou svatba, výročí v rodině či ve společnosti, nebo jen radost mít kousek nejušlechtilějšího tekutého umění doma. A skvělá zpráva je, že koňak už dále v lahvi nezraje, a tedy nezkazí se v čase. Na dobré věci se vyplatí počkat, nemyslíte?

Hervé Bache-Gabrielsen je představitelem čtvrté generace rodinné firmy, která vlastní mezinárodně uznávaný koňakový dům Bache-Gabrielsen. I když jde o společnost hlásící se k tradici, inovacím se tu nebrání. Jednou z nich je nabídka privátních sudů. Poptávka mezi milovníky koňaky je zatím velká.

Rodinná firma s příběhem

moc mladý, aby cestoval a vybral si svůj vlastní osud, ho otec poslal do Cognacu, aby se seznámil s „božským pitím“, jak o jednom z nejslavnějších francouzských symbolů mluví Victor Hugo. Thomas se tu zamiloval jak do koňaku, tak do krásné ženy Odetty Villardové a rozhodl se v Cognacu usadit a vytvořit svou vlastní značku. Od roku 1905 existuje značka Bache-Gabrielsen.

Jaký je váš osobní postoj k podnikání s koňakem z pohledu generálního rozdílu? Dáváte přednost inovacím, nebo udržujete tradiční postup a kvalitu?

To je citlivá otázka. Každý, kdo stojí v čele domu chce sice zachovat tradici a dědictví, ale zároveň i najít svou vlastní cestu. Podle mého názoru by bylo velmi nebezpečné a zároveň nudné se snažit pouze opakovat to, co již dokázali vaši předkové. Výroba koňaku je založena na silných kořenech, které je třeba zachovat a zároveň chránit, ale věřím, že inovace může přinést ovoce a koňak bude o to zajímavější. Ve společnosti Bache-Gabrielsen jsme schopni vyrábět ty nejtradičnější koňaky z oblasti Grande Champagne, jako je náš Extra Sérénité, a zároveň rádi posouváme hranice koňaku kupředu například výrobou American Oak – prvním koňakem vyrobeným dvojím stárnutím ve francouzských a amerických dubových sudech.

Jak zvládáte předávání podnikání ve své rodině?

Když jsem v roce 2003 vstoupil do Bache-Gabrielsen, pracoval jsem se stávajícími zákazníky a byl jsem pod dohledem svého otce po dobu šesti let. Než se on ujal vedení firmy, pracoval se svým otcem společně

přibližně dvacet let. Myslím, že jsem necítil ze strany rodiny žádný tlak kvůli převzetí firmy, ale musím přiznat, že je to trochu zvláštní pracovat se svou rodinou, vidět ji v neděli u oběda, další den v kanceláři nebo mít schůzku našeho „boardu“ jako předvánoční setkání. Všichni akcionáři totiž patří do naší rodiny. Pokud jde o mé děti, chtěl bych, aby se cítily svobodně, ale pokud by chtěly naskočit do rodinného podnikání, rádi jim v tom pomůžeme.

Jak se zrodil projekt privátních sudů?

Měli jsme hodně poptávek od zákazníků a milovníků koňaku na možnost koupit si vlastní sud. Což byla výzva, protože klasický koňakový sud má objem 400 l a jeho cena by tak pro privátního klienta byla příliš vysoká. Proto jsme v bednářství vyvinuli menší, 30 l sud stejné kvality jako sud klasický. Hlavní rozdíl spočívá v tom, že stárnutí v něm probíhá rychleji. Následně jsme vybrali destilovaný koňak z oblastí Fins Bois, Petite Champagne a Grande Champagne, které jsou pro proces rychlejšího stárnutí nejvhodnější, a tak byl privátní sud koňaku na světě!

Před dvěma lety jsme začali s cílem prodat v prvním roce 30 sudů a tohoto cíle jsme dosáhli za šest měsíců. Zájem o tuto investici je obrovský, jelikož se jedná o jedinečnou příležitost být majitelem koňakového sudu, jenž stárne v našich sklepích.

Ne každý zákazník je odborníkem na koňak. Pro které typy zákazníků je vhodný tento privátní sud?

Upřímně věřím, že koňak není jen pro odborníky. Pokud si však chcete koupit sud, který bude připravený,

až se váš syn ožení, měli byste mít spoustu přátel, kteří rádi zainvestují několik set eur, abyste ze sudu mohli naplnit nejméně 50 lahví koňaku po pár letech stárnutí. Myslím, že se jedná o zábavu v investování.

Jak značka Bache-Gabrielsen pomáhá zákazníkovi s monitorováním procesu stárnutí koňaku?

Náš hlavní blendmaster Jean-Philippe Bergier osobně pečuje o všechny sudy. Každý rok zasíláme vzorek koňaku, abychom zkontrolovali vývoj zrání uvnitř sudu. Po dokončení stárnutí také nabízíme lahvování koňaku.

Lze projekt privátních sudů nazývat investičním nástrojem? Existuje návratnost takové investice do budoucna?

Moje vize je, že za několik let, kdy v našich sklepech budou stárnout stovky privátních sudů, by se mohlo stát, že někteří majitelé budou mít zájem prodat svůj sud jinému vlastníkovvi či ho vyměnit za jiný. Myslím ale, že primárním pocitem z takové investice zůstane radost. Sudy obsahují pouze 30 litrů, návratnost proto vidím omezenou. Pokud však máte zájem investovat do koňaku, ozvěte se mi a popovídáme si...

Jaký je váš osobní postoj k alkoholu?

Alkohol je součástí dobrých věcí, které nám život přinese, a já jsem velmi hrdý, že mohu v této oblasti pracovat. Jako vše ostatní, je to otázka rovnováhy – jezte a pijte, ale v úměrném množství. Pokud byl však váš večer trochu požitkářský, vyrazte na procházku do lesa nebo si zaběhat. ■

Jaká je historie vašeho rodinného podniku?

Tradice podnikání s alkoholem začala u mého prapradědečka Josefa Alexandra Gabrielsena, který byl v Norsku obchodníkem s lihovinami a mimo jiné dovážel a distribuoval právě koňak. Provozoval obchody s lihovinami ve městech poblíž Osla. V roce 1902, kdy byl jeho syn ještě

Tomáš Predka: Nerad přenáším frustraci ze světa do svého umění

Patří k největším talentům nastupující generace umělců, která už výrazněji nezažila komunismus ani rodící se demokracii. Umění Tomáše Predky tak již je osvobozeno od témat starších generací a inspiraci tento českolipský rodák hledá jinde.

„Má témata se vždycky zjevují paralelně s tím, pro co jsem v danou chvíli nastaven. Někdy se pro mne stane hlavním tématem jednodenní zážitek nebo záblesk obrazu, který mi vytane na mysl během dne a nezbavím se jej klidně celé měsíce. Jindy jsem schopen vstřebat a zaznamenat témat několik během pár dní a pak se k nim po celý rok vracet,“ prozrazuje Tomáš Predka, jehož dílo se představilo v ostravské pobočce J&T Banky. Zároveň v nakladatelství PositiF vychází první monografie jeho tvorby.

Právě vám vyšla monografie shrnující první fázi vaší tvorby. Jak byste souhrnně tuto fázi označil?

Nejsem si jistý, jestli mám nějaké souhrnné pojmenování, ale je pravděpodobné, že se jednalo o období formování, hledání a opětovného ověřování mého pohledu na umění. Od diplomové práce na AVU v roce 2013 uběhlo osm let a během toho jsem pracoval na tom, abych se vyvíjel po umělecké, ale i osobní stránce. Za tu dobu jsem několikrát změnil zaměstnání, ještě když jsem se uměním neživil. Také jsem mnohokrát měnil ateliér i byt a byl jsem tak trochu pořád na cestě. Možná, že cesta je fáze, kterou bych to označil.

Jste ročník 1986, a éru komunismu jste tak sice zažil, ale nikterak aktivně. Přitom právě komunismus nebo období historické změny bývá téměř univerzálním námětem českých umělců, byť jen o pár let starších, než jste vy. Jaká jsou vaše hlavní témata?

Má témata se vždycky zjevují paralelně s tím, pro co jsem v danou

chvíli nastaven. Někdy se pro mne stane hlavním tématem jednodenní zážitek nebo záblesk obrazu, který mi vytane na mysl během dne a nezbavím se jej klidně celé měsíce. Jindy jsem schopen vstřebat a zaznamenat témat několik během pár dní a pak se k nim po celý rok vracet. Je to hodně různorodé, ale kdybych to měl zobecnit, tak by to byly prchavé obrazy. Obrazy, které se zjevují člověku pouze na okamžik a má touha je zaznamenat. Jinak součástí jsou i klasické malířské témata jako hloubka, ostrost, jas, barevná škála a přesah směrem k instalaci.

Studoval jste krom jiných u Vladimíra Kokolii. Jak vás ovlivnil tento umělec, který patří k největším žijícím tvůrcům u nás?

Studium u Vladimíra Kokolii mě jednoznačně ovlivnilo. Vladimír je

velmi zajímavá osobnost a pedagog. Vzpomínám velice rád na jeho nasazení na AVU a celkově na ateliérové konzultace, které byly vždy velice obohacující a intenzivní. Řekl bych, že mě ovlivnil jak po malířské stránce, tak po té myšlenkové. Zjistil jsem díky němu, co je na malbě důležité. Že je důležité vlastně všechno.

Jste ryzí malíř, nebo vás lákají i jiné formy, ať už koncept, nebo digitální světy?

Přiznám se, že v tuto chvíli mě láká pouze malba. Sice s malbou nakládám svobodně a občas mi do konceptu výstavy vnikne malba, která je site-specific na dané místo s přesahem do okolního prostoru, jako tomu bylo na výstavě Kvadratura skvrny v Galerii Ferdinanda Baumana v Praze nebo na Nové scéně Národního divadla. Digitální svět

mě příliš neláká, možná proto, že se cítím digitálně nasycený. Zatím ten správný důvod převádět svoje obrazy do digitální formy nenastal, ale může se to v budoucnu stát. To úplně vyloučit nedokážu.

Přesto vás inspiruje i jiná umělecká forma – film. Vaše diplomka nesla název Flashback a i další z vašich děl názvem (a nejen jím) evokují svět pohyblivých obrázků. Čím vás film inspiruje?

Inspiruje mě svými nekonečnými možnostmi zobrazení reality nebo fikce. Také je to velice skvělé médium na dokumentaci historických událostí. Skrze film se snažím porozumět událostem, které už jsem neměl možnost zažít, a je možné porovnat svoji zkušenost s tou historickou. Tato forma mi dává odstup od různých témat, ze kterých lze pozdě-

Pohled do výstavy Mimo záznam v Holešovické šachtě (2019).
Kurátor Viktor Čech, foto Tomáš Souček.

Tomáš Predka: Fotopická vize, akryl na plátně, 150 x 100 cm, 2020

ji čerpat. Film vnímám jako obraz v obraze. Něco podobného zažívám při tvorbě.

Mimochodem nějaký tip na dobrý film, ať už z dávné doby, nebo nějaká aktuální novinka?

Na aktuální novinky se přiznám, že se úplně nedívám. Je to tedy způsobené i tím, že jich za poslední rok moc nevyšlo. Tudíž se spíš inspiroji ve starších snímcích. Myslím, že dobrých filmů je spousta. Dost často mi utkví v paměti filmy Wernera Herzoga jako například Fitzcarraldo nebo Srdce ze skla. Jsou to vždy působivé obrazy a psychika postav, které Herzog dokáže vystihnout na plátně.

Zpět k vaší tvorbě. Laickým pohledem bych vaše dílo označil za téměř čistou abstrakci, ale pak se dívám na obraz Paranormal Activity, předpokládám, že odkazuje na proslulou hororovou sérii, a najednou se mi v mozku začnou spojit různé motivy z filmu s těmi na obraze... A výsledek již za abstraktní označit nedokážu. Trefil jsem trochu vaši metodu?

Ano, zjednodušeně řečeno by se takto čist má díla dala. Ne vždy je tato metoda ale takto jednoznačná. Jsem zvyklý pracovat na více obrazech

najednou, dá se říci, že v sériích, tam to úplně neplatí. Protože v rámci jednotlivých obrazů se ještě snažím vymezit jeden k druhému. Maluji různá řešení, která vycházejí ze stejného motivu. Ten se časem ale může úplně rozplynout a zůstane abstraktní obraz, který už je odvozený z intuitivní práce. Nastává potom kritický moment, kdy je nutné si ujasnit, zda ten, či onen obraz má právo na své místo, či nikoliv. Může se stát, že zmizí pod nánosem barev a překryje ho jiný obraz. Moje obrazy musí prokázat určitou životaschopnost. Když vidím, že mne po pár měsících nepřestaly zajímat, potom tuším, že jsem na správné cestě.

Zaujalo mě, jak popisujete jeden ze zdrojů inspirace ve „stmívání a roztmívání filmových políček osvětlu paměti, kdy obraz vytane na mysl a strašně rychle mizí“. To je ale pro malíře děsně paradoxní, ne? Přece jen právě malba snad nejvíce zastavuje a zhmotňuje obraz, který se stává neměnným. Jak se vám daří tyto dvě věci skloubit dohromady?

Je to svým způsobem paradox, ale jestliže jste malíř a máte nějakou vizuální paměť a imaginaci, není to až tak nemožné, jak se to na první pohled zdá. Někdy se při tvorbě nových

obrazů nechám touto metodou ovlivnit. Důležitější se mi zdá, nakolik potom jsem schopen daný statický obraz rozhybat. Tím myslím, jak jednotlivé obrazy komunikují mezi sebou a divákem. Pracuji i s tím, že v mysli každého člověka jede tak trochu jiný film a skrze ten se dostává do děje mého obrazu nebo celé výstavy.

Pojďme k aktuálním věcem. Pandemie covidu-19 citelně zasáhla umělecký provoz. Jak se celá situace podepsala na vás?

Samozřejmě tato situace nebyla a není lehká ani pro mě. I když dá se říct, že na určitý druh izolace jsem jako umělec zvyklý. Téměř na celý rok jsem se dostal do situace, kdy jsem byl bez příjmů, jelikož se nevystavovalo. Ale zase jsem měl díky tomu mnohem větší prostor na projekty, které jsem minulý rok započal a mohl je dokončit. S novým rokem doufám jako všichni, že se situace zlepší a za zpřísněných podmínek se vrátíme k vystavování. Cítím, že absence kultury již začíná být dramatická.

Museli jste rušit nějaké výstavy? Jaké konkrétně a kdy v tuto chvíli chystáte další?

Kvůli pandemii jsem byl nucen zrušit dvě samostatné výstavy v minulém roce. Taktéž se prodloužilo datum vydání mé knihy. Ta byla plánovaná již na minulý rok, ale kvůli okolnostem vyšla letos. V tuto chvíli probíhají dvě výstavy, kterých se účastním. Jednou z nich je skupinová výstava West Point v galerii města Plzně, kurátorem je Radek Wohlmuth. Tu je možno ještě měsíc navštívit po domluvě. Druhá výstava je samostatná v prostorách J&T Banky Ostrava a Elektra Café. Další výstavy se plánují na jaro a podzim letošního roku. Bohužel s jistotou nemohu říct, jestli se opravdu uskuteční.

TOMÁŠ PREDKA

V roce 2013 absolvoval v ateliéru Vladimíra Kokolii na Akademii výtvarných umění v Praze. Během studia se rovněž zúčastnil stáží na Vysoké škole uměleckopřmyslové v ateliéru Jiřího Černického a na Akademii výtvarných umění ve Vídni u rakouského malíře Daniela Richtera. Predka se svou tvorbou sklízí úspěchy v České republice i zahraničí. V roce 2017 se stal laureátem 10. ročníku Ceny kritiky za mladou malbu. Rok předtím ho také prestižní londýnská galerie Beers vybrala v rámci výstavního projektu Contemporary Visions VI mezi 100 nejperspektivnějších mladých umělců na světě.

Ovlivní nebo snad inspiruje koronavirus i konkrétní díla? Máte nějaký pandemický obraz?

Musím se přiznat, že nepatřím mezi umělce, které by koronavirus ovlivňoval po umělecké stránce. Nerad přenáším frustraci ze světa, nyní především politiky, do svého umění. Navíc se mi to zdá trochu krátkozraké. Nedokážeme s jistotou říct, co pandemie koronaviru přinesla či vzala. Tudíž mi chybí patřičný odstup, abych takovou věc komentoval na obraze. ■

Ostravská bankokavárna Elektra se stala od 3. února do 30. dubna domovem třinácti obrazů výtvarníka Tomáše Predky. Všechna vystavovaná díla vznikla v posledních třech letech umělcovy tvorby (2017–2020).

„Na našich výstavách rádi spolupracuje s talentovanými umělci, které podle nás stojí za to sledovat. Tomáš Predka mezi ně jednoznačně patří. Jeho rukopis je originální, dobře rozpoznatelný, ale zároveň nepředvídatelný. Pracuje sice s čistou abstrakcí, ale vkládá do ní skryté významy, které člověka nutí díla stále pozorovat a přemýšlet nad nimi,“ vysvětluje volbu autora Valérie Dvořáková, art specialistka J&T Banky.

Z Art Indexu zmizeli Kovanda, Merta, Kokolia a další umělci

Na první příčce J&T Banka Art Indexu se již potřetí umístila Eva Koťátková, pomyslným skokanem roku je Vendula Chalánková a nově se do první stovky dostalo 16 umělkyň a umělců. Tak by šlo shrnout hlavní letošní výsledky edice indexu nejvýraznějších současných umělců, který pro J&T Banku administruje ART+. Tedy až na jeden: Ze zveřejňovaného žebříčku zmizeli Jiří Kovanda, Jan Merta, Vladimír Kokolia a další.

www.jtbankartindex.cz

Index reflektuje dění na současné umělecké scéně a má napomoci orientovat se ve zdánlivém chaosu nejnovějšího umění. Ve snaze dát víc prostoru mladším generacím umělců, kteří se na současné scéně uplatňují čím dál tím výrazněji, padlo rozhodnutí posunout věkovou hranici sledovaných autorů.

doucí projektu ART+. Ostatně stále aktivní je i řada autorů narozených ve 40. letech či ještě dřív, a ani ti v indexu nejsou uvedeni. „Říct třeba pětadevadesátiletému Stanislavu Kolíbalovi či o rok mladšímu Milanu Grygarovi, že nejsou relevantními a zajímavými současnými autory, by si asi troufl jen málokdo,“ dodává Jan Skřivánek.

Primárním cílem J&T Banka Art Indexu je totiž podávat zprávu o nejsoučasnejším umění a i z této perspektivy má vynechání autorů starších šedesáti let svou logiku. Posun hraničního roku narození z roku 1950 na rok 1961 rovněž znamená, že index aktuálně funguje jako žebříček autorů posledních tří dekád. Pouze dva autoři první stovky, Tomáš Císařovský a Ivan Pinkava, dokončili školu – jeden AVU, druhý AMU – před rokem 1989. Všichni ostatní na výtvarnou scénu vstoupili až v 90. letech a dá se říct, že jejich kariérní možnosti a příležitosti byly v mnohém podobné. To jen zvyšuje relevanci vzájemného srovnávání a poměrování.

V loňské edici indexu bylo zastoupeno patnáct autorů narozených mezi lety 1950 až 1960, přičemž nejvýše se umístil Jiří Kovanda. Loni a předloni mu patřila druhá příčka, v prvních pěti ročnících indexu figuroval do-

KDO V ROCE 2020 NEJVÍC VYSTAVOVAL V ČESKU

Anna Hulačová, socha	56
Veronika Bromová, foto/performance	56
Pasta Oner, malba / street art	49
David Hanvald, malba	49
Jiří Thýn, foto/koncept	48
Vendula Chalánková, malba/koláž	47
Alena Kotzmannová, foto/koncept	45
Michal Škapa (Tron), malba / street art	45
Alice Nikitinová, malba	43
Veronika Holcová, malba	43

19 LAUREÁTŮ CJCH V TOP 100

„V letošním přehledu tak chybí jména jako Vladimír Kokolia, Jiří Kovanda či Jiří David, tedy všichni autoři narození před rokem 1961. Neznamená to, že bychom je dál nesledovali, jen jsme umělce z generace dnešních šedesátníků přesunuli do kategorie „novodobých klasiků“. O kvalitách své tvorby v rámci uměleckého provozu již dávno přesvědčili a není třeba, abychom je poměřovali s mnohem mladšími autory,“ vysvětluje výpadek známých jmen Jan Skřivánek, kunsthistorik a ve-

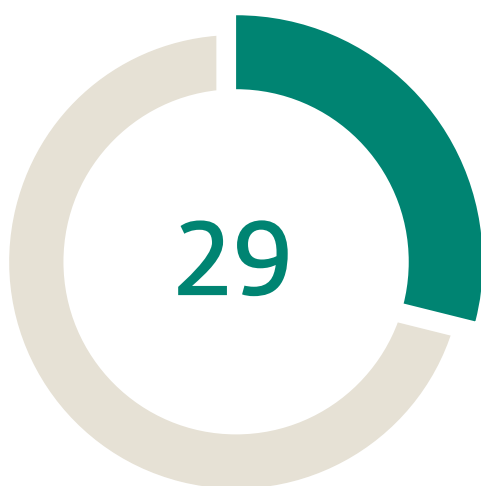
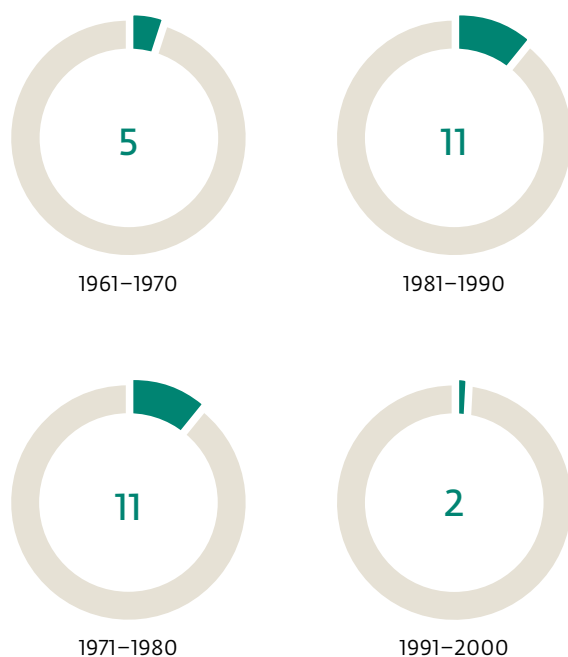
konce na prvním místě. Do první desítky se dostal ještě Jiří David. Oba umělci jsou dál aktivní a patří mezi výrazné a široce respektované osobnosti současné výtvarné scény.

KOŤÁTKOVÁ OPĚT PRVNÍ

I když v první stovce najdeme „pouze“ 29 žen, obsadily hned dvě první místa. Osmatřicetiletá Eva Koťátková, absolventka malířského ateliéru Vladimíra Skrepla a Jiřího Kovan-

dy na pražské akademii, se umístila na první příčce již potřetí. Svého času byla nejmladší laureátkou Ceny Jindřich Chalupského a posledních deset let patří mezi mezinárodně nejúspěšnější české umělce. „V roce 2013 byla například vybrána do kurátorské části benátského biennale a má za sebou výstavy doslova po celém světě, od evropských metropolí po Sydney a Šanghaj. Mimo jiné měla samostatné výstavy v tak prestižních institucích, jako jsou

ZASTOUPENÍ ŽEN V TOP 100

ZASTOUPENÍ ŽEN V TOP 100
PODLE ROKU NAROZENÍ

Modern Art Oxford, Haus 21 ve Vídni, Kunsthall Charlottenborg v Kodani nebo Metropolitní muzeum v New Yorku,“ vyjmenovává její úspěchy Jan Skřivánek.

Její velká výstava nazvaná Rozhovor s monstrem je od začátku roku instalována v pražské Meetfactory, po celou dobu svého trvání však zatím byla uzavřena. Evu Koťátkovou zastupují pražská galerie Hunt Kastner a Meyer-Riegger v Berlíně.

SKOKANKOU ROKU
CHALÁNKOVÁ

Ze 36. místa na 16. se posunula letos čtyřicetiletá Vendula Chalánková a stala se tak pomyslnou skokankou roku. „Je to výsledkem nejen velkého počtu domácích výstav v posledních letech, ale také řady autorských knih a publikací, které ilustrovala,“ vysvětluje Jan Skřivánek. Samostatné výstavy měla například v Galerii výtvarného umění v Chebu (2015),

Top 50
Art Index 2021

POŘADÍ	AUTOR	TECHNIKA
= 1	Eva Koťátková	socha/koncept
▲ 2	Kateřina Šedá	akce/koncept
▲ 3	Zbyněk Baladrán	koncept
▲ 4	Křištof Kintera	socha
▲ 5	Domínik Lang	socha/koncept
▲ 6	Jiří Thýn	foto/instalace
▲ 7	Martin Kohout	video/instalace
▲ 8	Jaromír Novotný	malba
▲ 9	Vladimír Houdek	malba
▲ 10	Pavla Sceranková	socha/koncept
▲ 11	Anna Hulačová	socha
▼ 12	Josef Bolf	malba
▲ 13	Jiří Franta – David Böhm	kresba/koncept
▲ 14	Jiří Černický	malba/objekt
▼ 15	Jakub Nepraš	intermedia
▲ 16	Vendula Chalánková	malba/koláž
▼ 17	Daniel Pitín	malba
= 18	Alena Kotzmannová	foto/koncept
▲ 19	Roman Štětina	video
= 20	Jan Pfeiffer	koncept/socha
▲ 21	Markéta Othová	foto/koncept
▲ 22	Jan Kaláb	malba / street art
▼ 23	Milena Dopitová	socha/objekt
▲ 24	Petr Dub	malba/koncept
▲ 25	Matěj Smetana	socha/objekt
▼ 26	Ján Mančuška	koncept
▲ 27	Jan Šerých	malba/koncept
▲ 28	Matyáš Chochola	malba
▲ 29	Lubomír Typlt	malba
▼ 30	Jan Nálevka	koncept
▼ 31	Richard Loskot	intermedia
▼ 32	Alice Nikitinová	malba
▲ 33	Marek Meduna	malba
▲ 34	Adam Vačkář	video
▲ 35	Jakub Špaňhel	malba
▲ 36	Tomáš Svoboda	koncept
= 37	Lukáš Jasanský – Martin Polák	foto/koncept
▼ 38	Tomáš Vaněk	koncept
▲ 39	Aleksandra Vajd	foto/koncept
▼ 40	Filip Cenek	video
▼ 41	Jiří Skála	koncept
▲ 42	Lenka Klodová	socha/koncept
▲ 43	Mark Ther	video
▲ 44	Federico Díaz	socha/intermedia
▲ 45–46	Patrik Hábl	malba
= 45–46	Pavel Mrkus	intermedia
▲ 47	Adéla Součková	kresba/performance
▲ 48	Veronika Bromová	foto/performance
▲ 49	Lucia Sceranková	foto/koncept
▲ 50	Barbora Kleinhamlová	video

NEJPRODÁVANĚJŠÍ
AUTOŘI NA AUKECH
V LETECH 2011–2020

12 530 000 Kč

Křištof Kintera

8 310 000 Kč

Federico Díaz

7 270 000 Kč

Pasta Oner

4 920 000 Kč

Jakub Špaňhel

4 920 000 Kč

Lubomír Typlt

3 500 000 Kč

Josef Bolf

2 340 000 Kč

Martin Krajc

2 190 000 Kč

Tomáš Císařovský

2 050 000 Kč

Jiří Černický

1 830 000 Kč

Petr Pastrňák

NEJPRODÁVANĚJŠÍ
AUTOŘI NA AUKECH
V LETECH 2011–2020
60+

26 900 000 Kč

Jan Merta

14 720 000 Kč

Jaroslav Róna

6 340 000 Kč

Vladimír Kokolia

5 230 000 Kč

Václav Stratil

3 850 000 Kč

Jiří David

3 760 000 Kč

Petr Nikl

3 430 000 Kč

Petr Kvíčala

2 700 000 Kč

Jiří Kovanda

2 410 000 Kč

Stefan Milkov

2 360 000 Kč

Michal Gabriel

Uváděné částky vycházejí ze statistik databáze artplus.cz, která nezohledňuje internetové aukce

pražské Vile Pellé (2018) nebo Oblastní galerii Liberec (2019). „Její charakteristické, tvarově zjednodušené postavičky, ať již malované, nebo ve formě textilních koláží, jsou na první pohled rozpoznatelné a její ilustrace často znají i lidé, kteří současné umění vůbec nesledují,“ uvádí Skřivánek.

Spolupracuje například s Kühnovým dětským sborem nebo s dětským vysíláním České televize. Vendulu Chalánkovou zastupují brněnská galerie Artikle a pražská Bold Gallery.

NOVÉ TVÁŘE V TOP 10

Do první desítky se tentokrát, i v souvislosti se změnou sledované věkové kategorie, probojovali tři noví umělci. Na osmém místě se umístil malíř Jaromír Novotný (o rok dříve 16.), na deváté místo se z loňského dvanáctého posunul Vladimír Hou-

dek, který se primárně rovněž věnuje malbě, a na desáté pozici figuruje sochařka a konceptuální umělkyně Pavla Sceranková, které vloni utekl top 10 jen o jedno místo.

16
NOVÁČKŮ
V TOP 100

NEJVÍCE BODŮ ZA VÝSTAVY
NASBÍRALA HULAČOVÁ

I když muzea a galerie byly vloni po většinu roku uzavřené, výstavní

provoz zcela neutichl. Řada výstav, včetně velkých projektů, jako bylo bienále Ve věci umění, které ve spolupráci s Galerií hlavního města Prahy uspořádala iniciativa tranzit.cz, se přes léto uskutečnilo víceméně ve standardním režimu. Hodně energie jednotlivé instituce věnovaly také online prezentaci umění od virtuálních prohlídek po ryze internetové výstavy.

„Nejvíce bodů za domácí výstavy loni získala šestatřicetiletá Anna Hulačová, která měla výraznou dvojvýstavu spolu s Pavlou Malinovou v Oblastní galerii Liberec a zúčastnila se hned šesti skupinových přehlídek, například pražského sochařského festivalu M3 nebo výstavy Plán B v Litomyšli,“ popisuje jedno z hodnocených kritérií Jan Skřivánek. Hulačová, kterou zastupuje také galerie Hunt Kastner, se během čtyř let posunula z 95. místa až na aktuální 11. příčku.

VE SVĚTĚ USPĚL KINTERA

Nejúspěšnějším umělcem na mezinárodním poli byl loni stejně jako předloni sedmačtyřicetiletý Křištof Kintera. Navzdory protiepidemickým opatřením stihl samostatné výstavy v Birminghamu a Mnichově a byl pozván na čtyři skupinové výstavy, od Muzea současného umění v Krakově až po pařížské Centre Pompidou. Výstava The End of Fun v birminghamské galerii Ikon představila Kinterovy práce za posledních patnáct let, včetně monumentálních realizací, jako je světelná socha Shiva Samuraj. Nejstarším vystaveným dílem byla známá Revoluce, chlapecká postava v mikíně s kapucí, která mlátí hlavou do zdi, z roku 2005.

POČET ŽEN STÁLE STOUPÁ

Ačkoliv index zveřejňuje jen prvních sto jmen žebříčku, eviduje více než dva tisíce umělekyní a umělců narozených po roce 1961. Jeho tvůrci každoročně bodují stovky výstav, průběžně dohledávají také starší programy a doplňují profily jednotlivých autorů. „Index ve výsledku funguje nejen jako žebříček nejvýraznějších současných umělců, ale můžeme jej číst i jako dílčí sociologickou sondu do světa umění. Můžeme si všimnout zastoupení žen, věkového rozvrstvení či preferovaných médií, i toho, jak se tyto mění v čase,“ popisuje další možnost jeho čtení Skřivánek.

Žen najdeme v aktuální stovce 29, což je v dosavadní historii indexu zatím nejvíce. Zatímco ve věkové skupině narozené v 60. letech jich je pět, mezi umělci následujících dvou dekad jich je shodně po jedenácti. Autoři narození v 70. letech představují nejpočetnější skupinu, patří sem téměř polovina jmen první stovky. Necelá třetina jsou umělci z generace 80. let a jsou zde i tři autoři, kterým ještě nebylo třicet. Ke generaci současných padesátníků patří šestnáct umělců a umělekyní.

Jakkoliv je současné české umění často kritizováno pro přílišnou dominanci konceptuálního přístupu, nejvíce preferovaným médiem zůstává malba a kresba. V nějaké formě s nimi podle Jana Skřivánka pracují dvě pětiny umělců. „Koncept je navíc dnes velice vágní kategorií, pod kterou bývají řazeny všechny kritické přístupy. Mnohdy tato kategorie neznámá nic víc než schopnost sebereflexe a vědomí možnosti a limitů vlastního média, ať je jím malba, socha, film, nebo fotografie,“ říká.

AUTOŘI V TOP 100
PODLE ROKU
NAROZENÍ

16

1961–1970

49

1971–1980

32

1981–1990

3

1991–2000

J&T Banka Art Index, který je společným projektem J&T Banky a ART+, vznikl na přelomu let 2013 a 2014 se záměrem nabídnout potenciálním sběratelům a investorům nástroj, který jim pomůže v orientaci na aktuální domácí výtvarné scéně. Ambicí indexu nebylo a není hodnotit umělecké kvality jednotlivých autorů, ale mapovat jejich institucionální úspěchy. Zjednodušeně řečeno, jak často a v jak prestižních institucích vystavují. Pojem současné umění index definuje rokem narození a započítávány jsou vždy pouze aktivity za posledních deset let.

„CHALUPÁŘI“ O SOBĚ DÁVAJÍ VĚDĚT

J&T Banka Art Index funguje i jako zpětná vazba pro umělecká ocenění stejně jako Cena Jindřicha Chalupického, která je kontinuálně udělována již od roku 1990. Laureáti a finalisté Chalupického ceny byli silně zastoupeni i v minulých ročnících, zúžení záběru na autory narozené v 60. letech a později to jen umocnilo.

35

FINALISTŮ CJCH V TOP 100

Celkem cenou prošla více než polovina z autorů první stovky, najdeme zde 19 laureátů a 35 finalistů. V první desítce, potažmo padesátce, jsou „Chalupáři“ zastoupeni ještě výrazněji. Devět z deseti prvních příček patří laureátům a finalistům Chalupického ceny. „Index tak potvrzuje

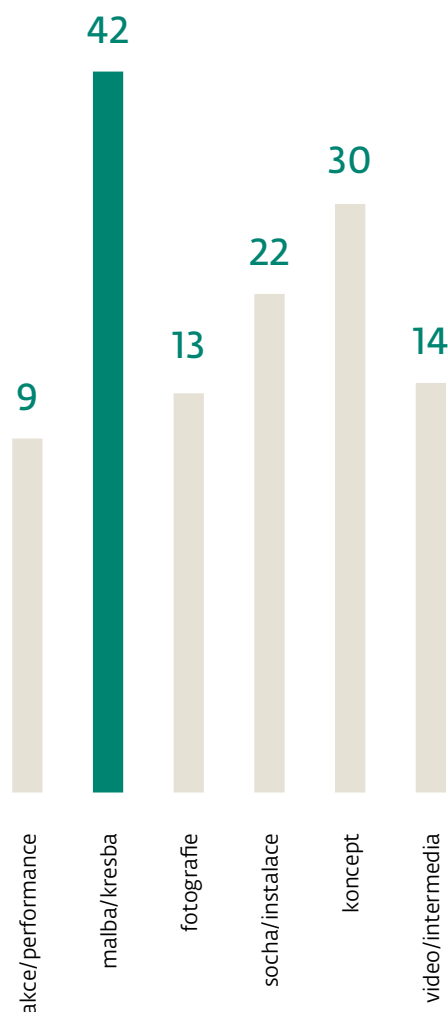
úroveň výběru ceny, přinejmenším v tom smyslu, že většina jejích laureátů a finalistů pokračuje v úspěšné výstavní kariéře,“ komentuje průnik hodnocení Skřivánek.

TI NEJVIDITELNĚJŠÍ

Jak již bylo řečeno, index nehodnotí uměleckou kvalitu, ale institucionální úspěch. Vychází z úvahy, že zatímco uměleckou kvalitu není možné objektivně měřit, výstavy a další počiny kvantifikovat lze. Bodovány jsou nejen výstavy, realizace ve veřejném prostoru či autorské knihy a katalogy, ale také účasti na velkých přehlídkách typu bienále, galerijních veletrzích či samotná skutečnost, zda autor má, či nemá stálé zastoupení. Prostým součtem bodů za posledních deset let pak vzniká výsledné pořadí.

Vzhledem k relativně malým bodovým rozdílům mezi jednotlivými autory, zejména ve druhé polovině zveřejňované stovky, nejsou výjimkou meziroční posuny o deset i více příček. Bodový rozdíl mezi 51. a 100. umělcem je zhruba čtvrtinou bodového rozdílu mezi Evou Kořátkovou na první příčce a Kateřinou Šedou na druhé. „Přesné umístění je tak mnohem méně vypovídající než

UMĚLECKÁ TECHNIKA V TOP 100

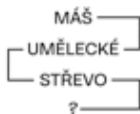

prostá skutečnost, že umělec figuruje v první stovce. To z něj či z ní činí jednoho z méně než pět procent nejvýraznějších autorů posledních více než třiceti let,“ konstatuje Jan Skřivánek

Mezi bodově nejvýše hodnocené počiny patří mezinárodní úspěchy od účasti na zahraničních výstavách, ať již samostatných, či skupinových, po zastupování zahraničními galeriemi. „Fakt, že nějaká galerie umělce zařadí mezi své kmenové autory, znamená mnohem víc než jen, že jeho díla nabízí k prodeji. Ze strany galeristů jde o strategické investiční

rozhodnutí, o výraz uznání a důvěry v perspektivnost umělcova díla,“ popisuje galerijní byznys Jan Skřivánek. Důraz na zahraniční úspěch vychází z realizace, že v dlouhodobém horizontu patří mezi nejvíce oceňované a nejdražší české umělce právě ti, kteří již za svého života dokázali zaujmout i mimo českou kotlinu. „Podíváme-li se na aukční prodeje, platí to kontinuálně od 19. století po poválečné umění. Namátkou jmenujme Václava Brožíka, Alfonse Muchu, Františka Kupku, Josefa Šímu, Toyen či Zdeňka Sýkoru,“ dodává Skřivánek. ■

J&T Banka, a. s. je partnerem:

Česká filharmonie

Art Index 2021 / TOP 10

EVA KOŤÁTKOVÁ (*1982)

Eva Koťátková se věnuje konceptuálnímu umění. Přestože se jednou vyjadřuje prostřednictvím sochy, technikou koláže nebo třeba pomocí divadelní hry, vždy ji poznáte podle náročné tematiky, jako jsou kafkovská justice, různé lidské patologie, naivní dětský svět nebo perspektiva duševně nemocných osob.

KATEŘINA ŠEDÁ (*1977)

Výtvarnice Kateřina Šedá sama přiznává, že ji odjakživa fascinuje téma normálního života. Právě do normality a běžnosti stereotypního života její konceptuální projekty nejčastěji zasahují. Pracuje při nich s množstvím obyčejných lidí, kteří do té doby s uměním neměli co dočinění. Ze stereotypů vyvádí Kateřina Šedá návštěvníky institucí po celém světě.

ZBYNĚK BALADRÁN (*1973)

Zbyněk Baladrán svou kunsthistorickou průpravu nezapře ani ve své výtvarné tvorbě. Možná právě odtud totiž pramení jeho záliba ve vyhledávání, nacházení a interpretování rozličných materiálů, ať už to jsou textové dokumenty, zvukové nahrávky, nebo různé nalezené předměty. Jeho tvorba je obvykle prezentována formou videoprojekcí, téměř sochařských instalací nebo kombinací obojího.

KRIŠTOF KINTERA (*1973)

Krištof Kintera nejčastěji pracuje s médiem sochy, které pojímá ze široka – od drobných plastických kreseb až po kinetické nebo interaktivní skulptury monumentálních rozměrů. Důmyslně tvoří s nejrozmanitějšími materiály a vytváří minimalistické i technologicky velmi náročné projekty. Pojícími prvky široké škály objektů bývají humorná nadsázka patrná na první pohled, ale i důvěrná znalost a inteligentní inspirace dějinami umění.

DOMINIK LANG (*1980)

Sochařství je v Langově podání živé umění, které mrštně reaguje na aktuální dění i místo, pro které je určeno. Do povědomí široké veřejnosti u nás se Dominik Lang probojoval svým projektem Východ Západ, za který záhy získal Cenu Jindřicha Chalupského. Velký úspěch ovšem sklídl už dříve, ať už svou instalací v českém pavilonu benátského bienále, nebo výstavou ve věhlasné vídeňské Secesi.

JIŘÍ THÝN (*1977)

Fotograf Jiří Thýn se ke své tvorbě staví spíše konceptuálně. Zabývá se samotným médiem fotografie, hraje si s různými technikami a použitím fotografie v prostoru. V projektu, s nímž se v roce 2012 ucházel jako finalista o Cenu Jindřicha Chalupského, například vystavil zmuchlanou fotografii jako samostatný objekt.

MARTIN KOHOUT (*1984)

Multimediální umělec Martin Kohout se aktivně pohybuje po české i německé umělecké scéně. Ke své tvorbě využívá internet jako vyjadřovací platformu, ale i řadu médií od fotografie a videa přes site-specific projekty až po performance. Tematicky reaguje na běžné problémy všedního člověka ztrácejícího se ve světě digitálních médií a pokřivené spotřebitelské kultury.

JAROMÍR NOVOTNÝ (*1974)

Novotného monochromní obrazy jsou typické pastelovou barevností, jemnými materiály a celkovým dojmem křehkosti. Malíř ale přemýšlí i nad hmotou samotného obrazu, pohrává si s principem transparentnosti jemného plátna, přiznává rám nebo díla záměrně atypicky instaluje.

VLADIMÍR HOUDEK (*1984)

Vladimír Houdek se věnuje klasickým technikám malby a koláže. Přistupuje k nim ovšem zcela současným způsobem a jeho rukopis je díky tomu na první pohled rozpoznatelný. Tlumená barevnost, systematická, strukturální pozadí s nádechem patiny a ostrý kontrast s až hyperrealisticky ztvárněnými povrchy objektů v popředí.

PAVLA SCERANKOVÁ (*1980)

Experimentováním s různými materiály a médii se Scerankové daří elegantně proplovat skrze hranice uměleckých technik. Minimalismus, nadsázka, důmysl a povyšování všedních předmětů na vznešené umělecké materiály jsou pro sochařskou tvorbu Pavly Scerankové typické.

Investice do umění lákají

Může být J&T Banka Art Index vodítkem pro investování do současného umění? Jednoduchá odpověď zní ano, záleží však na časovém horizontu, o který se jedná. Index vychází z premisy, že k nejvýraznějšímu zhodnocení současného umění dochází až v řádu jedné či více generací. I mnohamilionová díla Muchy, Kupky či Toyen se za jejich života ve vztahu k dobovým mzdám pohybovala v podobných cenových relacích jako díla našich současníků.

Prodeje a ceny nicméně nejsou jednou z kategorií, která je do konstrukce indexu započítávána, neboť pro tuto oblast není k dispozici dostatek relevantních informací. Pracovat lze pouze s údaji o aukčních prodeích, které však nejsou příliš reprezentativní. Pro současné umění jsou důležitější prodeje prostřednictvím galerií či od umělců samotných, pokud stálé zastoupení nemají. Momentální cenové rekordy navíc mají jen malou relevanci, pokud jde o úspěch v delším časovém horizontu. Institucionální úspěchy také nejsou stoprocentní zárukou toho, že nějaký autor bude i za generaci či dvě vnímán jako stále relevantní a sběratelsky a investičně atraktivní, výrazně však zvyšují šance, že se tak stane.

Jakkoliv dějiny umění píšeme a přepisujeme stále znovu a znovu, případy autorů, kteří byli za svého života přehlíženi a kteří došli docenění až s odstupem času, jsou mnohem vzácnější, než by se mohlo zdát. Často jde jen o svůdný narativ, který účelově přehlíží dřívější úspěchy a snahy daných umělců. Relativní hodnocení významu jednotlivých autorů se sice v čase mění, ale riziko, že nějaký úspěšný umělec v budoucnu zcela zapadne, je menší než šance, že člověk dopředu dokáže vytipovat zcela neznámého autora, který jednou v budoucnu bude slavný.

Absence autora v první stovce indexu na druhou stranu neznamená, že jeho či její dílo je nekvalitní, nezajímavé a neperspektivní. J&T Banka Art Index je jen jedním z možných pohledů na současné umění a je na každém sběrateli a investorovi, s jakými informacemi se při zvažování koupě uměleckého díla rozhodne pracovat. Někomu stačí jeden krátký pohled, někdo se chce o umělci dozvědět co nejvíce a zajímá jej i to, jak jej hodnotí kurátoři a výtvarní profesionálové. O tom nepřímě podává zprávu právě index.

Dobrym korektivem proti přeceňování institucionálního úspěchu je uvědomění si, že kdyby podobný index existoval za první republiky, Franti-

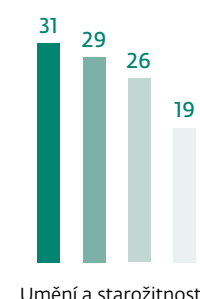
šek Kupka by se nejspíš umístil až někde ve druhé polovině první stovky. Ve 20. a 30. letech příliš nevystavoval, nezapojoval se do spolkové činnosti a do značné míry stál stranou výtvarného provozu. Dnes by málokdo rozporoval, že Kupka je nejvýznamnější postavou českého umění první poloviny 20. století, nemluvě o tom, že mu patří i titul nejdražšího českého autora.

JAK NA KOUPI UMĚLECKÉHO DÍLA

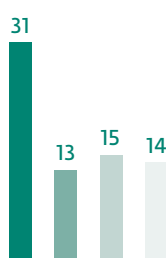
Umělecká scéna se zvenku může jevit jako nepřehledná, a proto je dobré chodit po výstavách, případně sledovat aukční výsledky, dohledávat si informace o umělcích, kteří vás zajímají, a přede-

INVESTICE DO SBĚRATELSKÝCH AKTIV PODLE VĚKU

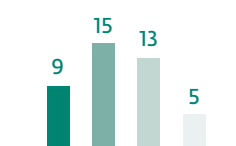
■ 35–44 let ■ 45–54 let ■ 55–64 let ■ 65 a více

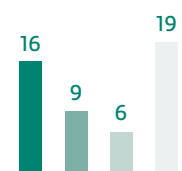
Umění a starožitnosti

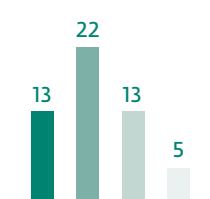
Hodinky

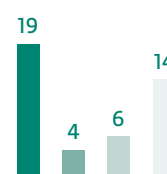
Auta, motocykly, veterány

Ušlechtilé kovy a nerosty (bez šperků)

Známky, mince a sbírky

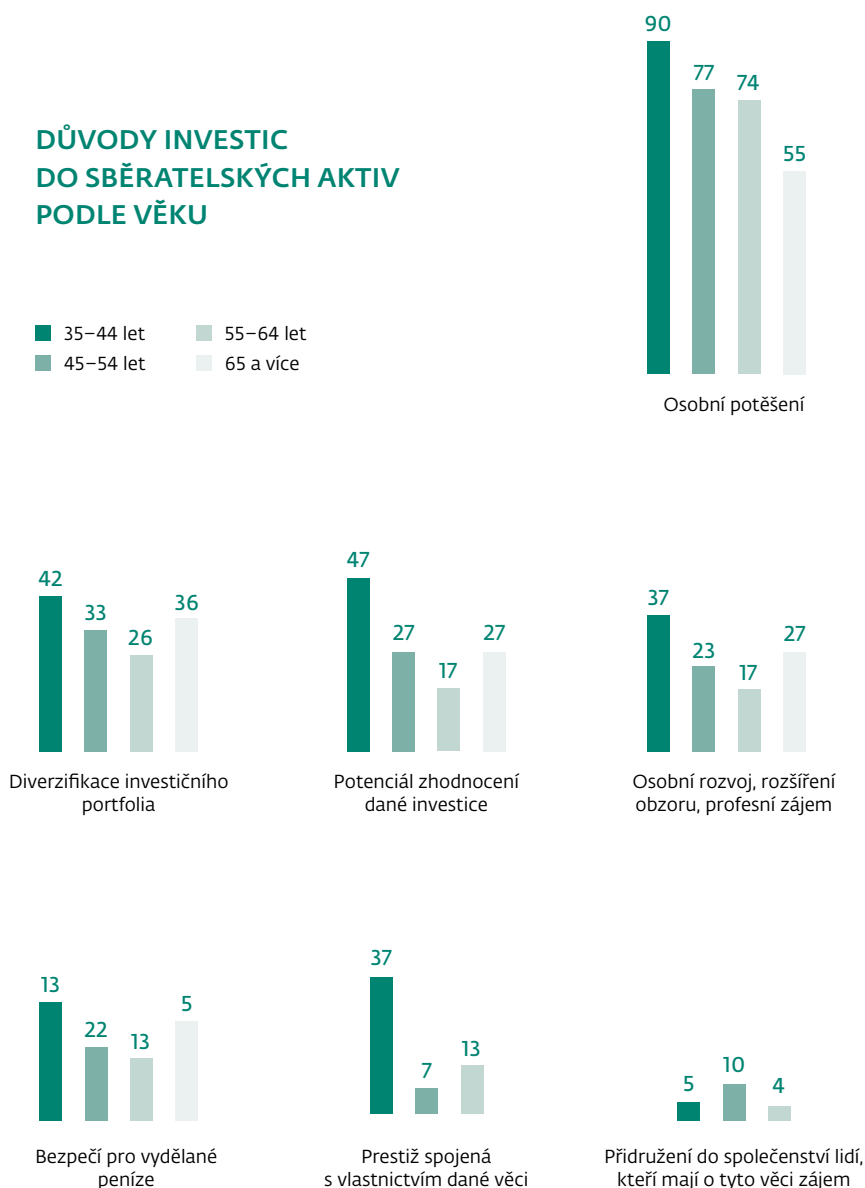
Klenoty

Víno

DŮVODY INVESTIC
DO SBĚRATELSKÝCH AKTIV
PODLE VĚKU

■ 35–44 let ■ 45–54 let ■ 55–64 let ■ 65 a více

vším se nebát zeptat. Umělci, galeristé i obchodníci s uměním jsou vždy otevření diskuzi a rádi zájemcům poradí.

„Základem pro každou sbírku je potom jasná představa, co od nákupu uměleckých děl očekáváme a samozřejmě i co se mi osobně líbí. Rozdílně bude vybírat investor, který od své sbírky čeká co nejvyšší zhodnocení v určitém časovém horizontu, a sběratel, který se svou sbírkou žije a denně se na ni dívá. Tyto dva přístupy se přitom vzájemně nevylučují. Stejně důležité je dát prostor osobnímu vkusu, preferencím různých období, stylů, ale i jednotlivých uměleckých médií,“ vysvětluje Valérie Dvořáková, art specialistka J&T Banky.

S VÝBĚREM PORADÍ ODBORNÍK

I v oblasti umění je důležitá diverzifikace. Nevzázet jen na jednoho autora nebo na jedno období, ale zamyslet se nad tím, jak vhodně nakombinovat hodnotově stabilnější kategorie, jako je u nás především meziválečná moderna, s kategorií součas-

ných umělců, která se vyvíjí mnohem dynamičtěji. „I proto k sobě sbírka vždy potřebuje odborníka, který má o aktuální scéně a vývoji na trhu podrobný přehled. Někdy je jím sám sběratel, jindy sbírku spravuje kurátor nebo za ní stojí odborný poradce,“ popisuje Valérie Dvořáková.

Důležité je si také uvědomit, že ne každá sbírka má za cíl finanční zhodnocení. Některé kolekce jsou hodnotné především kulturně a umělecky, dokládají vývoj nějakého uměleckého směru, techniky nebo třeba vybraného autora.

O SLOVO SE HLÁSÍ MILENIÁLOVÉ

Zatím se zdá, že ani pandemie zájem o nákup umění neutlumila. V zahraničí se dokonce loni objevil ještě jeden zajímavý trend, a totiž vstup mladých investorů z řad mileniálů, kteří jsou v online světě jako doma. „Tato generace slibuje trochu jiný, odvážnější přístup k investování do umění i využívání online technologií a nových médií,“ dodává Dvořáková. ■

WR

WEALTHREPORT2020

DOLAROVÍ MILIONÁŘI
NAŠLI POTENCIÁL EMOČNÍCH
INVESTIC

Když iniciovala J&T Banka v roce 2018 pravidelný Wealth Report o chování, názorech a záměrech českých a slovenských dolarových milionářů, zjistila, že polovinu slovenských a přes polovinu českých motivů zlákal investice do sběratelských aktiv. Prim mezi emočními investicemi hrají v obou zemích umění a starožitnosti, do nichž investuje 51% českých a 35% slovenských bohatých, kteří deklarují ve svém portfoliu sběratelská aktiva. Oproti Evropě Slováci a Češi mnohem více investují do známek, mincí a sbírek.

Při pohledu na hlavní motivy investic do sběratelských aktiv stojí v čele bez rozdílu druhu investice osobní potěšení. Právě to jako hlavní motor zájmu o sběratelská aktiva přiznává 78% českých milionářů.

Využijte služeb
odborníků

Chcete-li si pořídit nějaký zajímavý umělecký kousek a rádi byste se s někým o výběru poradili, neváhejte se obrátit na Art Servis. Jeho odbornice Valérie Dvořáková a Anna Pulkertová vám pomohou zorientovat se na současné umělecké scéně, vytipují pro vás vhodná díla a autory a zajistí vše od nákupu přes transport až po pojištění.

Stačí napsat na: artservis@jtbank.cz

Nejlepším výsledkem by bylo, kdyby naše služby již nebyly třeba

IQ Roma servis chce být prostředníkem, který podporuje možnosti, příležitosti a odhodlání Romů na cestě jejich růstu a společenského uplatnění. Zároveň chrání jejich práva a důstojnost v rámci společnosti. „Věříme, že za deset let budeme mít po boku silné a schopné Romy, kteří zanechají svou výraznou stopu v české společnosti, jejíž jsou nedílnou součástí,“ říká Silvie Elsnerová.

SILVIE ELSNEROVÁ

V IQ Roma servis pracuje už více než deset let jako pracovnice v sociálních službách a od roku 2015 i na pozici vedoucí Týmu služeb JMK. Vystudovala andragogiku na Univerzitě Palackého. Zaměřuje se na problémy zadluženosti; věnuje se mu nejen v práci s klienty, ale školí i sociální pracovníky. Dluhové poradenství přednáší na VOŠ evangelické v Brně. Je vdaná, má jedno dítě a ve volném čase šije šperky z korálků.

Jaké byly počátky vaší neziskové organizace?

IQ Roma servis vznikl v roce 1997 jako občanské sdružení ve spolupráci s organizací Drom romské středisko. Zakládajícími členy byli brněnští Romové a prostřednictvím tohoto sdružení byly realizovány drobnější projekty a aktivity. V letech 2001 až 2003 byl realizován projekt z programu RrAJE – Roma rights and access to justice in Europe, který dal dohromady dobrovolníky z řad aktivních Romů i Neromů. Z této iniciativy vznikl v roce 2003 první tým terénních pracovníků IQ Roma servisu. V březnu téhož roku otevřeli svou první pobočku na Cejlu 49 v Brně a začalo období, kdy se IQ Roma servis odpojíl od DROMu a šel svou vlastní cestou. V roce 2004 došlo k úplnému osamostatnění IQ Roma servisu a k transformaci stanov.

Jak vznikl název organizace? Znamená to, že pracujete pouze s romskými klienty?

Přesně to nevím, ale legenda říká, že název odkazuje na naši snahu vychovat mladé vystudované Romy, úspěšné a vzdělané lidi. Myslím, že to vychází, protože mladí lidé, které jsme podporovali ve studiu, mají široký profesní záběr.

Pracujeme primárně s romskými klienty, ale nejen s nimi. Pokud máme kapacitu, poskytujeme pomoc všem, kdo jsou v nepříznivé sociální situaci a nemohou ji řešit sami. Název organizace a definice naší cílové skupiny však jasně odkazuje na to, že vnímáme nerovné postavení Romů a Romek ve společnosti. Jde o to, že chceme dát najevo,

že naše organizace se aktivně snaží Romy a Romky do společnosti důstojně zapojit a pomoci jim i v situacích, kdy řeší spíše svou etnicitu než sociální problémy.

Čemu konkrétně se vaše organizace věnuje?

Jde o nestátní neziskovou organizaci s působností v Jihomoravském kraji, která se zabývá podporou a pomocí Romům a Romkám, kteří žijí v sociálním vyloučení nebo kteří jsou jím ohroženi. Naší vizí je „svět, ve kterém budou existovat živé a přátelské vztahy mezi Romy a majoritními obyvateli – svět, ve kterém budou Romové přirozeně zastávat důstojné společenské role s respektem ke své kultuře a národnosti“.

Z vize vyplývá naše poslání; chceme být prostředníkem, který podporuje možnosti, příležitosti a odhodlání Romů na cestě jejich růstu a společenského uplatnění a chrání jejich práva a důstojnost v rámci společnosti. Vnímáme, že naše vize stále není naplněna a každý den se my, naši kolegové i naši klienti setkávají s odmítáním jen pro svůj etnický původ. Zaměstnanci IQ Roma servisu jsou srdcaři, často lidé, kteří se věnují i ve svém volném čase aktivitám, které mění svět k lepšímu.

Jaké poskytujete služby?

Poskytujeme tři registrované sociální služby v Brně, dvě v obcích Jihomoravského kraje, kam dojíždíme. Jde o služby nízkoprahového zařízení pro děti a mládež, sociálně aktivizační služby a terénní služby.

V Brně máme nízkoprahový klub a také využíváme prostor Svitavského nábřeží – říkáme tomu Plácek a býváme tam k zastížení od jara do podzimu. Na Plácku i v klubu mohou děti strávit čas v bezpečném prostředí, my se také snažíme motivovat je k osobnostnímu rozvoji a učení. Připravujeme pro ně vzdělávací a sportovní workshopy, pomáháme s přípravou do školy, děti mohou také navštěvovat hudební dílnu legendárního muzikanta Gejzy Horvátha. Mnoho dětí, které k nám chodí, nemá ve svém přirozeném okolí nikoho, kdo by jim pomohl se školou. Když nejsou ve škole úspěšné, ztratí o ni zájem a znalosti se velice těžko dohání. Snažíme se jim tedy pomáhat i prostřednictvím dobrovolníků a doučovatelů, aby náš záběr byl dostatečně široký. Poskytujeme jim podporu i při vstupu na střední školy a máme program Genda-

los, což v překladu znamená zrcadlo, který sdružuje studenty středních a vysokých škol a pomáhá jim zvládnout všechny stupně vzdělávání.

Sociálně aktivizační službu pro rodiny s dětmi nabízíme ve všech městech a obcích, kde působíme. Úzce spolupracujeme s OSPODy, které spolupráci s námi mohou klientům doporučit, často si nás rodiče ale najdou sami. Jedním z nejčastějších problémů, které je trápí, je právě školní úspěšnost dětí a málo nástrojů, jak jim mohou pomoci. Velmi bolestivé a časté téma, které řešíme, je hledání či udržení bydlení. Najít byt pro vícečetnou romskou rodinu je velice náročné a bytová nouze způsobuje, že děti často vyrůstají v nevhodném, stísněném prostředí.

Zaměřujeme se přirozeně na zvyšování rodičovských kompetencí, je pro nás důležité nejen pomoci v aktuální situaci, ale naučit klienta, jak v budoucnu řešit obdobný problém sám.

V Brně máme navíc i Centrum pro rodiče a děti a v rámci něj předškolku. Zde učíme děti všem potřebným dovednostem k nástupu do školky či školy, a to v úzké spolupráci s rodiči. Máme radost z toho, že většina dětí, které naši předškolku prošly, jsou vzdělávány v neselegrovaných školách.

Český vzdělávací systém stále zpochybňuje realnost a smysluplnost inkluze, diskriminace a její trestání je v Česku snižováno.

Terénní programy máme také ve všech obcích, kde působíme. Jde o základní poradenství v přirozeném prostředí klientů, přičemž nejčastějšími zakázkami, které řešíme, je problematika bydlení, řešení zadluženosti a komunikace s úřady.

Jsou vaše sociálně aktivizační služby v něčem specifické?

Specifikum vnímáme v nabízených službách pro klienty, o kterých se dá říci, že jsou nadstavbou k běžně poskytovaným službám. Klienti sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi v IQ Roma servis mají možnost využívat právního poradenství. V rámci brněnského týmu rodina může spolupracovat s rodinnou asistentkou a komunitní pracovníci.

Nabízíme také inovativní metody případové konference, interaktivní případové konference a rodinné konference. Tyto konference můžou svolat pracovníci OSPODu, v některých případech i školy. Pro všechny tři typy konference je prioritou zájem rodiny, potažmo dítěte. Jedná se o nové inovativní metody, které ještě nejsou v praxi běžně užívány nebo nejsou užívány kvalitně, a to zejména kvůli nedostatku informací, zkušeností či metodického vedení.

Co myslíte, že děti z ohrožených rodin nejvíce potřebují, aby se zlepšily jejich vyhlídky do budoucna?

Kromě základních věcí, jako je přijetí a stejné šance jako mají ostatní děti, je to nepochybně vzdělání. Je ale těžké zajistit dostatek podpory ve školní přípravě pro každé dítě, které to potřebuje. Často není ani místo, kde se učit, ani nikdo, kdo by pomohl. Proto jsme vděční Nadaci J&T za podporu doučování – můžeme tak posílat doučovatele do konkrétních rodin a pomáhat. Protože jde o placené dobrovolníky, neposkytujeme takovou možnost všem – pokud rodina nezajistí přítomnost dítěte doma, doučovatele nevysíláme. Tam, kde má zájem o vzdělání dítěte i rodič, je to vždy mnohem snazší a snažíme se do doučování zapojit i rodiče. Jsou ale i situace, kdy se zaměřujeme přímo na dítě, protože prostě nemá nikoho jiného, kdo by mu se školou pomohl.

Rodina je tak podpořená sociálně aktivizační službou, kde se řeší problémy, které jsou existenční. Nestává se tak, že by byla školní příprava odsunuta až na poslední místo v žebříčku priorit. V období od srpna 2020 do května 2021 Nadace J&T zajistila 500 hodin doučování, což nám uvolňuje ruce pro hlubší práci s rodinou. Často se mezi dítětem a doučovatelem vytvoří vztah, a proto máme zá-

jem s doučovatelem spolupracovat dlouhodobě.

Velkým problémem je segregace ve školství. Segregace romských dětí ve vzdělávání vede ke snížení kvality výuky a tím i snížení šancí na úspěch v sekundárním a terciálním stupni vzdělávání. Současně jsou děti od svých vrstevníků izolovány od útlého dětství a nevytvoří si vzájemné pozitivní zkušenosti s majoritou. Roste tak napětí a rozevírání sociálních nůžek.

Česká republika je za segregaci a diskriminaci Romů dlouhodobě kritizována. Zlepšuje se podle vás situace Romů v Česku?

Je to hodně komplikovaná otázka, ale odpověď zní, že asi ne. Daří se pomáhat jednotlivcům, jsou Romové, kteří s podporou a především s velkým osobním úsilím překročili sociální vyloučení a mají vzdělání, dobrý život a třeba i dobré vztahy s majoritou. Není to ale něco, co podporuje systém v této republice. Takové úspěchy jsou možné pouze s cílenou podporou a s velkým vypětím sil samotných Romů, kteří se o takovou změnu pokusí.

Pravda je, že český vzdělávací systém stále zpochybňuje realnost a smysluplnost inkluze, diskriminace a její trestání je v Česku snižováno, víme

Nezisková organizace IQ Roma servis cílí stejně jako Nadace J&T na ohrožené rodiny s dětmi. Podporuje nejen romské děti a jejich rodiče, kteří žijí v sociálně vyloučených lokalitách v Jihomoravském kraji. Pomáhá jim aktivně řešit jejich nepříznivou životní situaci tak, aby nedocházelo k odebrání dětí z původních rodin nebo aby se již odebrané děti mohly vrátit zpět.

IQ Roma servis patří mezi přední odborníky v Česku na téma sociální práce, sociálního poradenství a sociálního začleňování, o čemž svědčí řada ocenění, uznání a akreditace.

o problému tzv. underreportingu, i když všichni víme, že Romové prostě a jasně čelí mnoha stereotypům a diskriminaci.

Obce a stát se stále tváří, že segregaci nelze řešit, i když máme příklady, kdy se toto podaří. Jde o to jen chtít rozhodnout. To ale mnohdy systém či politici neudělají. Není vůle, Romové nejsou dobré volební téma, politici nehledají řešení dlouhodobých problémů, ale sbírají politické body.

Společnost je polarizovaná, rozdělená populismem a neochotou přijímat zodpovědnost za sebe vzájemně. Ale věříme, že na tom všem lze pracovat. Především jako organizace a jednotlivci v ní chceme společnosti pomoci právě tím, že dokážeme dále pracovat na naší vizi. Bude to přínos nejen pro Romy, ale i pro celou společnost.

Co by pomohlo?

Pomohl by větší tlak na systém, aby se segregace nestala tolerovanou situací celé skupiny obyvatel. Pomohla by odvaha místních i národních politiků postavit se za rovnost ve společnosti a sociální odpovědnost namísto populismu. A tak nezbyvá, než se vzájemně ve společnosti vychovávat v toleranci, kritickém myšlení a občanské odpovědnosti. A nezapomenout na naše děti, novou generaci, která má šanci poučit se ze současných chyb. Je potřeba podporovat vzdělání, občanskou angažovanost, posilovat pozici tzv. třetího občanského sektoru, který bývá od politiků často zpochybňován. Možná právě proto, že v sobě skýtá sílu poukázat na to, co nefunguje a chceme jinak.

Jak je vaše organizace financována?

Naše organizace je jako spolek financována z veřejných zdrojů, které jdou všechny na provoz organizace a služby. Jsme financováni ze státního rozpočtu, z evropských a regionálních zdrojů, ale i ze soukromých nadací, které často pomáhají doplnit mezery státních rozpočtů a umožňují inovace a rozvoj našich činností.

Musí klienti za vaše služby platit?

Všechny naše služby jsou klientům poskytovány zdarma. A to i v projektech mimo sociální služby, jako je kariérové poradenství nebo dluhová poradna. Pracujeme s lidmi v obtížné sociální situaci a své služby financujeme z veřejných zdrojů a soutěží.

Jak se současná situace spojená s pandemií covidu-19 projevuje ve vaší práci?

Situace kolem pandemie nás rozhodně ovlivnila. V první vlně, kdy vláda uzavřela část ekonomiky a všechny sociální služby kromě pobytových a terénních, jsme najednou nemohli služby vůbec poskytovat, a to v době, která byla pro naše klienty kritická. Panoval velký strach – nejen z nemoci, ale i ze ztráty práce, vyřizování sociálních dávek a podobně. Přesunuli jsme proto pracovníky do terénního programu a poskytovali základní poradenství za přísných hygienických podmínek, šli a rozdávali roušky, rozváželi dezinfekci i potravinovou pomoc a snažili se zvládnout paniku. Zapojili jsme se do pomoci s distribucí techniky

pro vyučování a pomáhali s přechodem výuky do online prostoru. Tam jsme taky přesunuli naše doučování a kontakty s dětmi.

Po otevření služeb jsme zjistili, že bude nějakou dobu trvat, než se rodiče přestanou obávat pouštět děti do klubu a chodit i s nimi na naše aktivity, jenže sotva se situace začala zlepšovat, přišla druhá vlna. Tentokrát nás vláda nezavřela, stále pracujeme a práce máme dost, ale změnila se. Některé naše projekty nemohly určitou dobu pokračovat, některé aktivity, které jsme plánovali, se ani nestály rozjet. Například taneční kroužek ve Vyškově, kde lektor měl být financován z projektů nadace, se zatím ani jednou neuskutečnil. Samozřejmě se obáváme, že bude pro děti těžké vrátit se k předchozímu stavu. I nyní, když byly otevřeny školy, zaznamenáváme nárůst problémů se záškoláctvím, dětem se nechce scházet k řízené aktivitě.

V době covidové jsme se ale i učili – především komunikovat na dálku, pracovat více z domu a hledat nové způsoby, jak pracovat s klienty.

Kam by vaše organizace měla směřovat v příštích deseti letech?

Chceme stále pracovat na důstojném uplatnění Romů ve společnosti, s tím také posilovat celou společnost, její toleranci, vzájemnou odpovědnost a přirozenost hodnot, které nesměřují jen k prosazování vlastních zájmů, ale umožňují žít ve vzájemném souladu různých lidí, národností, s ohledem na přírodu apod.

Naším nejlepším výsledkem by bylo, kdyby systém natolik dobře fungoval, že naše služby již nebudou třeba. Na tom je ale mnoho práce, která nestojí jen na naší organizaci. Proto nemyslím, že deset let bude stačit. Ale věříme, že tak jako jsme před patnácti lety drželi palce pár romským dětem, aby udělaly střední školu, a dnes držíme palce romským vysokoškolákům, budeme za deset let mít po boku silné a schopné Romy, kteří zanechají svou výraznou stopu v české společnosti, jejíž jsou nedílnou součástí. ■

Upozornění / Informace a propagační sdělení uvedená v J&T NOVINÁCH nejsou analýzami investičních příležitostí ani investičními doporučeními, nejsou ani veřejnou nabídkou na koupi či úpis investičních nástrojů ve smyslu zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, stejně tak nepředstavují nabídku k nákupu či prodeji investičních nástrojů. Výkonnost v minulosti ani očekávaná výkonnost v budoucnosti nejsou spolehlivým ukazatelem skutečné budoucí výkonnosti. Očekávaná budoucí výkonnost je založena na předpokladech, které nemusí nastat. Investoři jsou povinni se o výhodnosti investic do jakýchkoli investičních nástrojů rozhodovat samostatně, a to na základě náležitého zvážení ceny, případného nebezpečí a rizik, jejich vlastní investiční strategie a finanční situace. S investováním je spojeno riziko kolísání aktuální hodnoty investované částky a výnosů z ní a není tak zaručena návratnost částky původně investované. Pro kalkulaci čistého výnosu musí investor zohlednit poplatky placené dle platného ceníku. Zdanění závisí na osobních poměrech investora a může se měnit. Na www.jtbank.cz jsou zveřejněny dokumenty podrobně popisující charakter, výhody a rizika související s produkty (prospekt, statut, klíčové informace pro investory,...) a informace o pobídkách ve vztahu k poskytování investičních služeb Bankou.

Vydává J&T Banka, a. s. / editor: Monika Veselá / kontakt: jtnoviny@jtbank.cz / www.jtbank.cz

Umění posiluje.
Nejen na duši.

Růst. Společně.

Vladimír Houdek
For Charles Mingus, 2012

